Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
...АДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

№ 80 (16603) | 1984 оной апрелиин 6, пятница | Сэн 3 мүнгэн.

...ЦИНТЕРНЫН ХҮТЭЛБЭРИЛХЫ АЖАЛ ЯБУУЛАГШАДАЙ ...АНДАЛГАДА К. У. ЧЕРНЕНКЫН ҮГЭҺЭН ХАРЮУ

Социалис интернационалай түрүүлэгшэ Вилли БРАНДТДА, Социалис интернационалда ородог социалис, социал-демократическа болон лейборис партинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ

Советскэ Союзда бии гээшэ.

Гэбэшье энээнике туйлахын түлөө США-гай талаһаа мүн лэ иимэ хандалга хэрэгтэй болоно ха юм. Гэхэтэй хамта Америкын захиргаан СССР-тэй хөөрэлдөө хэхэ хүсэлтэй байһан тухайгаа һүүлэй үедэ хэды хэлэбэшье, тэрэнээ ямаршье тодорхой хэрэгүүдээр баталхаагүй. Тэрээнһээ болохо эдэ баталамжануудынь бодото хэрэгүүдээрнь буруу һүргэгдэнэ. Европын газар дайда дээрэ тодхогдоһон американ ядерна ракетэ бүхэн аюулай хилэ тээшэ хэгдэһэн шэнэ алхам болоно бшуу. Бүтэмжэтэй бодото хөөрэлдөөнүүдые хэхээр, европынхидто болон бүхы арадуудта шухала иимэ асуудалнуудые шиидхэхээр тэдэнэй бэлэн байһые эдэмнай гэршэлжэ үгэнэ аал?

Энээнһээ юун харагданаб гэхэдэ, гансал хооһон хөөрэлдөөнүүд бэшэ, хэлсээ хэхээр бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлгэнүүд бэшэ, харин ядерна буу зэбсэгүүдые хизаарлаха ба хороохо талаар хэлсээнүүдэй замда бодхоогдоһон һаад тойбонуудые усадхахаар бэлэн байһаниинь ехэ удха шанартай болоно ха юм.

Имагтал энээнэй түлөө Советскэ Союз оролдодог гээшэ. Буу зэбсэг үрдилдэн гаргалгые тогтоожо, һөөргэнь хороохо талые бата найдамтайгаар баримталдаг бидэ байгаабди, байхашьебди. Энээндэ Советскэ Союзай оруулһан бүхэли бүхы нэгэдэмэл дурадхалнууд зорюулагданхай. Стратегическэ буу зэбсэгүүдые хизаарлаха, горитой ехээр хороохо, Европодо ядерна буу зэбсэгүүдэй хэмжээе алишье талаһаа горитойгоор бага болгохо, замбуулиниие сэрэгэй талаар хэрэглэхэ ябадалые уридшалан усадхаха, химическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хорихо ба үгы хэхэ—дайнай аюулые саран зайсуулгада шэглүүлэгдэһэн эдэ болон бусад хэмжээнүүдые ажабайдалнай манай урда табина. Тэдэ бэелүүлэгдэжэ боломоор, бүхы гүрэнүүдэй аша туһада, дэлхэйн арадуудай эрилтэнүүд болон найдабаринуудта адли тэгшээр харюусана ха юм.

Ядерна буу зэбсэгүүдтэй гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудта бэелүүлмээр тодорхойлогдоһон нормонууд тухай, мүн тэдэнииe уялгата удхатай болгохо тухай хэлсээ баталха тушаа маанадай һаяшаг оруулһан дурадхал энээндэл хабаатай юм. Ядерна бүхы гүрэнүүдэй өөрынгөө политикын гол шухала шата болгон ядерна дайе зайсуулан сараха зорилгые табиха, өөһэдынгөө хоорондохи харилсаануудые тэрэнэй үндэһөөр байгуулха гээшэнь шухала болоно.

Эдэ дурсагдаһан асуудалнуудаар хэлсээнүүдые туйлабал, бүхы уласхоорондын оршон байдалда, тэрэшэлэн совет-американ харилсаануудта бодото эрьелтын эхин табигдажа шадаха байгаа. Политическэ хүсэл эрмэлзэлтэй байгаа һаа, хамтын оролдолгоор мүнөөнэй байдалые һайн тээшэнь хубилгажа болохо байна бшуу.

Уласхоорондын этигэл найдабариин оршон байдал һэргээхэ гээшэ шухала. Энэмнай мүнөө эгээл хэрэгтэй юумэн болоод байнхай. Стокгольмын конференци энээндэ аша үрэтэй үүргэ дүүргэжэ шадаха байна. Имагтал энэ конференциин удха шанар болон зорилгонуудые иигэжэ ойлгоһонһоо Советскэ Союз нэн түрүүн ехэ хэмжээнэй хэмжээнүүд — ядерна буу зэбсэг түрүүлэн хэрэглэлгэһээ, бүхыдөө сэрэгэй хүсэ хэрэглэлгэһээ арсаха тухай хэлсээ баталхын тула оролдоно гээшэ.

Һүүлэй үедэ баруунай элдэб хүсэнүүд, тэрэ тоодо Социалис интернационал, социалис болон социал-демократическа олон партинууд өөһэдынгөө зүгһөө ядерна дайнай аюулые бага болгохо, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые һулаaруулха үүсхэлнүүдые мүн лэ гаргаһан байна. Энэмнай юу харуулнаб гэхэдэ, уласхоорондын шахардуу шанга байдалые һуларуулгые дахинаа хүсэндэнь оруулха талаар бодото эрмэлзэлэй байһые гэршэлжэ үгэнэ бшуу.

Гэбэшье энэмнай өөрөө миин бүтэхэгүй. Мүнөөнэй байдалые һайжаруулха талаар бүтэмжэтэйшье, хойшолуулашагүйшье хэмжээнүүд хэрэгтэй болоно ха юм.

Сэрэгэй аюулые бага болгохын түлөө, эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдээ Советскэ Союз бүхы гүрэнүүдтэй, эб найрамдалда дуратай олониитын бүхы хүсэнүүдтэй үргэн ехэ, эдэбхитэй харилсаа холбоо тогтоохоор бэлэн. Энэмнай Социалис интернационалда ородог партинуудта бүримүһэн хамаатай.

Буу зэбсэг хизаарлаха, түгшүүрилтэ байдал һулаaруулгада тэхэрихэ, Европын болон уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хараа шугамаа Советскэ Союз саашадаашье хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ юм гэжэ өөһэдынгөө зүгһөө эли тодоор онсолон тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ.

Хүндэлэгшэ К. У. ЧЕРНЕНКО.

* * *

К. У. Черненкын эльгээһэн бэшэг хадаа Европодо аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной талаар зүблөөндэ хабаадаһан гүрэнүүдые толгойлогшодто, Социнтерндэ ородог социалис, социал-демократическа болон лейборис партинуудай хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай Хандалгада үгэһэн харюу болоно.

Уласхоорондын байдалай горитой ехээр муудалга ба буу зэбсэгүүдые үрдилдэн гаргалгын эршын улам ехэ бололго хадаа ерээдүйн хүгжэлтые муудхаана гэжэ В. Брандтын болон бусад ажал ябуулагшадай гараа табиһан Хандалга дотор хэлэгдэнэ. Үйлэ хэрэгүүдэй хүгжэлтэ саашадаа хиналта шалгалта дороһоо гаража магад гэһэн эли тодо аюул бии болоно.

Бүхы түхэлэй буу зэбсэгүүдые үгы хэхэ ба хиналта доро абаха талаар хөөрэлдөөнүүдые һэргээхын тула таарамжатай эрхэ байдал байгуулгада бүхы хүсэл оролдолгоёо элсүүлхэ хэрэгтэй гээд Хандалгын авторнууд тоолоно. Тэдэ Советскэ Союз болон Америкын Холбоото Штадуудай хоорондо хөөрэлдөөгөө эхилхэ тушаа һаналаа мэдүүлжэ, энээндэ хоёр гүрэнэй правительствануудые уряална.

Европодо бэе бэедээ этигэл найдабарияа һэргээхын ба сэрэгэй зүришэлдөөнэй аюулые бага болгохын тула шэнэ арга боломжонуудые Стокгольмын конференци нээжэ үгэнэ гээд Хандалга дотор саашань хэлэгдэнэ. Стратегическэ буу зэбсэгүүд тухай, мүн Европодо дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ядерна зэбсэг тухай хөөрэлдөөнүүдые һэргээлгэдэ туһа хүргэмөөр оршон байдал тэрэ байгуулха ёһотой. Ядерна буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгын эршын аюулта түргэн дабшасые тогтоохо ёһотой гээд Хандалга дотор хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

ЭХЭ ОРОНОЙ ШАГНАЛ БАРЮУЛАГДАА

ОРДЖОНИКИДЗЕ. (ТАСС). Хойто-Осетиин ниислэл — Орджоникидзе хотын үйлсэ гудамжанууд, талмайнууд һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Ажахын ба соёлой байгуулалтада ажалшадай туйлаһан амжалтануудай түлөө, революционно хүдэлөөндэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ немец-фашис булимтарагшадтай тэмсэлдэ тэдэнэй габьяае тэмдэглэжэ, байгуулагдаһаарнь 200 жэлэй ойдо зорюулагдажа, энэ хото Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаба.

Үндэр дээдын шагнал барюулалгада зорюулагдажа, партийна, совет болон ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэдтэй хамта партиин городской комитедэй, арадай депутадуудай городской Соведэй баярай суглаан апрелиин 4-дэ эндэ болобо.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Политбюроһоо бүридэһэн хүндэтэ президиум ехэ дэбжэлтэтэйгээр һунгагдаһан байгаа.

Сугларагшадта халуунаар угтагдажа, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Е. К. Лигачев суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ. КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үмэнэһөө тэрэ үндэр дээдын шагналаарнь городой хүн зониие үнэн зүрхэнһөө амаршалһан байна.

Городой алдарта ой баярай оршон байдалда тэмдэглэгдэжэ байна гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ хараалагдаһан экономическа, социальна ба политическэ хараа шэглэлые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө парти болон совет арад ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллана. КПСС-эй ЦК-гай февралиин (1984 он) Пленум ороной ажабайдалда шухала удха шанартай политическэ үйлэ хэрэг болобо. Пленум дээрэ нүхэр К. У. Черненкын хэлэһэн үгэ, һунгагшадай урда, КПСС-эй ЦК-гай аппарадай хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзалга дээрэ тэрэнэй хэлэһэн үгэнүүд гүнзэгы сурталһурталнуудаар, тодорхой заабари зүбшэлнүүдээр парти болон арадые зэбсэгжүүлээ. Мүнөө тэдэнээр партийна ба бусад ниитын эмхинүүдэй, ажалша коллективүүдэй, совет болон ажахын зургаануудай ажал ябуулгын найдамтай шэглэлынь болоно.

Городой ажалшадай гаталһан замые элирхэйлэн харуулхада, Хойто-Осетиин ниислэл индустриин, эрдэм, соёлой ехэ түб болоо гэжэ Е. К. Лигачев тэмдэглээ. Городой промышленна предприятинуудай ажалша коллективүүдэй үйлэдбэрилһэн продукци орон доторoo, мүн хилын саагууршье үргэнөөр мэдээжэ болонхой. Олон үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд мүнөө ниитэ нэгэн бүлөөр ажаһууна, ажаллана. Улам бэхижэжэ байһан арадуудай хани барисаан хадаа манай асари ехэ туйлалта, урагшаа амжалтатайгаар дабшалгын шухала нүхэсэл болоно.

Орджоникидзе хотые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые Е. К. Лигачев соносхон уншаад, сугларагшадай альга ташалга доро городой тугта шагнал хайра зүүлгэбэ.

Партиин Орджоникидзевскэ горкомой нэгэдэхи секретарь Р. В. Себетов, КПСС-эй Хойто-Осетиин обкомой нэгэдэхи секретарь В. Е. Одинцов, үйлэдбэриин түрүүшүүл, интеллигенциин түлөөлэгшэд, дайнай ба ажалай ветеранууд суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Эхэ оронойнгоо үндэр дээдын шагналда харюусажа, городой ба республикын ажалшад бүри үрэ түгэсөөр ажаллаха, партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, табан жэлэй даабаринуудые дүүргэлгэдэ ехэ хубитаяа оруулха юм гэжэ найдуулһан байна.

ВНР-эй НОМОЙ АРВАН ХОНОГ

Венгриин Национальна һайндэртэ — фашис булимтарагшадһаа оронииe сүлөөлһөөр 39 жэлэй ойдо Советскэ Союзда эмхидхэгдэһэн ВНР-эй номой арбан хоног зорюулагдана. Москвада гадаадын литературын гүрэнэй бүхэсоюзна библиотекэдэ апрелиин 3-да тэрэ нээгдэбэ.

Венгер авторнуудай зохёолнууд совет уншагшадта ехэтэ һайшаагдадаг юм. Манай орон дотор СССР-эй арадуудай 34 хэлэн дээрэ дүн хамта 50 миллион шахуу хэһэгээр венгер прозын, поэзиин, драматургиин, аман үгын зохёолнуудай номууд хэблэгдэнхэй. Тууҗануудай ба рассказуудай «Солдадай бэшэгүүд» гэһэн антологи, М. Залкын шэлэгдэмэл зохёолнууд шэнэ номуудай тоодо оролсоно.

(ТАСС).

...ЗАЛГАГДАН ХОЛБОГДОО!

Замбуулинай комплекс дээрэ совет-индиин экипаж хүдэлнэ

ТАСС-ай мэдээсэл

...гэжэ замбуулинай онго... — «Союз Т-10» гэжэ ...комплекстой 1984 оной ап... ...залгагдан холбогдоо.

...холбохо узелые шалгаһа... ...ээр «Союз Т-11» гэжэ ...ай гэшүүд космонавтнууд ...рекалов болон Шарма «Са... ...руу оробо.

...ээр шадарай замаар нии... «Салют-7» — «Союз Т-10» — «Союз Т-11» гэжэ эрдэм-шэнжэлгын комплекс дээрэ зургаан хүнһөө: совет космонавтнууд Леонид Кизим, Владимир Соловьев, Олег Атьков, Юрий Малышев, Геннадий Стрекалов болон Индиин Республикын космонавт Ракеш Шарма гэгшэдһээ бүридэһэн уласхоорондын экипаж хүдэлжэ эхилбэ.

Советскэ Союзай ба Индиин эрдэмтэдэй хамтаараа зохёоһон научна шэнжэлгэнүүдэй программа долоон үдэр соо бэелүүлэгдэхээр хараалагдана. Газарай нөөсэ баялигуудые, оршон тойронхи байгаалиие шэнжэлхээр, замбуулинай материалнуудые туршахаар, медицинскэ шэнжэлгэнүүдые хэхээр түсэблэгдэнхэй.

Космонавтнууд Кизимэй, Соловьевой, Атьковой, Малышевай, Стрекаловай ба Шармын бэенүүд һайн. «Салют-7» — «Союз Т-10» — «Союз Т-11» гэжэ замбуулинай комплексын бүхы түхсэрэлгэнүүд һайнаар хүдэлнэ.

Советскэ Союзай болон Индиин космонавтнуудай хамтын хүдэлмэри замбуулинай дайдые амгалан ёһоор шэнжэлхэ зорилготойгоор манай хани барисаата оронуудай бата харилсаанай шэпэ хуудаһа нээнэ.

...кэ Союзай Коммунис ...Центральна Комитедэй ...ральна секретарь ...Константин Устинович ...ЕРНЕНКЭДЭ, ...ин Республикын ...ер-Министр госпожа ...ира ГАНДИДА

...шэнжэлгэнүүдэйнгээ хараалагдаһан прог... ...инай дайдада бэелүүлжэ эхилбэбди гээд би... — «Союз Т-10» — «Союз Т-11» гэжэ зам... ...ексын экипажай совет болон энэдхэг гэшүүд, ...андаа баяртайбди. Замбуулинай комплексын ...нүүд һайнаар хүдэлнэ, манай бэенүүд һайн. ...гэ габшагай ажалаа амжалтатайгаар дүүргэхэ, ...далаа, хүсэл эрмэлзэлгэнүүдээ бэелүүлхэ ...йна.

Индиин хоорондохи олон янзын харилсаае ...эм наукын шэнэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ ...ай хүсэлэл оролдолгонуудые нэгэдүүлхэ та... ...э шухала алхам болохо энэ түүхэтэ хэрэгтэ ...хүндын бидэнэртэ олгогдоһондонь омогор... ...тэ даалгагдаһан харюусалгые гүйсэд дүү... ...ди, эрдэм мэдэсээ, дүй дүршэлөө ниидэл... ...амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ элсүүлэн ха... ...гэжэ таанадые найдуулнабди. Советскэ Сою... ...хоорондохи хани барисаан һалбаран бэхижэг...

...«Союз Т-10» — «Союз Т-11» гэжэ замбуу... ...шэнжэлгын комплексын уласхоорондын экипаж

Л. КИЗИМ
В. СОЛОВЬЕВ
О. АТЬКОВ

Ю. МАЛЫШЕВ
Г. СТРЕКАЛОВ
Р. ШАРМА.

«САЛЮТ-7» — «СОЮЗ Т-10» — «СОЮЗ Т-11» ГЭЖЭ ЗАМБУУЛИНАЙ ЭРДЭМ-ШЭНЖЭЛГЫН КОМПЛЕКСЫН УЛАСХООРОНДЫН ЭКИПАЖДА — КОСМОНАВТНУУД ЛЕОНИД ДЕНИСОВИЧ КИЗИМДЭ, ВЛАДИМИР АЛЕКСЕЕВИЧ СОЛОВЬЕВТО, ОЛЕГ ЮРЬЕВИЧ АТЬКОВТО, ЮРИЙ ВАСИЛЬЕВИЧ МАЛЫШЕВТА, ГЕННАДИЙ МИХАЙЛОВИЧ СТРЕКАЛОВТА, РАКЕШ ШАРМАДА

«Салют-7»—«Союз Т-10»—«Союз Т-11» гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлгын комплекс дээрэ хамтаараа амжалтатайгаар хүдэлжэ эхилһэнтэйтнай дашарамдуулан, таанадта үнэн зүрхэнэй амаршалгануудые, һайн һайхан хүсэлэнгүүдые эльгээнэб.

Таанадай ниидэлгэ хадаа замбуулинай дайдые амгалан ёһоор шэнжэлгэдэ СССР-эй ба Индиин олон жэлэй, үрэ түгэс харилсаанай хүгжэлтын үрэ дүн болоно, совет болон энэдхэг арадуудай заншалта хани барисаае эли бодоор гэршэлэн харуулна.

Научна ба практическа шухала удха шанартай хамтын шэнжэлгэнүүдые, туршалгануудые хэхэ талаар хараалһан программаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхэ байһандатнай найдана6.

Таанадай урда табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ, энхэ тайбанаар Газартаа бусажа ерэхыетнай хүсэнэб.

К. ЧЕРНЕНКО.

СОВЕТ-ИНДИИН ЗАМБУУЛИНАЙ ХАМТЫН ЭКИПАЖДА

Замбуулинай хамтын ниидэлгэдэ хабаадажа байһан совет болон Индиин ханинартаа халуун дулаан амаршалгануудые эльгээхэ гээшэ намда ехэ урма баяр түрүүлнэ. Тэрэниие бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр хүдэлһэн манай хоёр ороной эрхэтэдтэ баяр баясхалан хүргэнэбди. Индиин космонавтын замбуулинай дайдада түрүүшынхеэ гараһандань, би илангаяа баяртайб. Таанадай ниидэлгэ индиин-совет хани барисаанай һүлдэ, али бүхы талын аша туһада, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада эрдэм ухаанай хүгжэлтэ дэбжэлтын хэрэгтэ хоёр ороной хамтаараа бүтэмжэтэй һайнаар хүдэлжэ шадаха байлгын элитэ ехэ гэршэ жэшээ болоно. Таанадта даалгагдаһан шухала зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ эрхим амжалта туйлахыетнай хүсэнэб.

Гьяни Заил СИНГХ,
Индиин Республикын Президент.

СОВЕТ-ИНДИИН ЗАМБУУЛИНАЙ ХАМТЫН ЭКИПАЖДА

Таанадай замбуулинай дайда соогуур хамтаараа ниидэжэ ябаһантайтнай дашарамдуулан, Индиин правительство болон бүхы арадтай хамта би таанадта амаршалгануудые, һайн һайхан хүсэлэнгүүдые эльгээжэ байнаб. Олон һара соо хэһэн эдэбхитэй бэлэдхэл ба габшагай ажалтнай амжалтатайгаар түгэсэбэ ха юм даа. Тэрэниие бэелүүлхын түлөө хамтаараа ажаллаһан олон тоото совет ба энэдхэг эрхэтэдтэ баяр баясхалан хүргэнэбди. Энэ хадаа Индидэ ёһотойл түүхэтэ үе саг болоно.

Энэ ниидэлгэ манай хоёр ороной хоорондохи харилсаанай түүхэдэ шухала үйлэ хэрэг мүн. Энэ хадаа манай хоёр арадай аша туһада зорюулагдаһан бүтэмжэтэй һайн харилсаанай үшөө нэгэ толотомо жэшээ болоно. Тэрэниие хүгжөөлгэдэ манай хани барисаан саг үргэлжэ нүлөөлдэг юм. Таанадай хамтын хүсэлэл оролдолгонууд эрдэм ухаанай хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ нүлөөлхэ байна.

Бидэ ухаан бодолоороо таанадтай хамта замбуулинай дайда соогуур ниидэжэ ябанабди. Амжалтатай һайнаар ниидэжэ, таанадта даалгагдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхыетнай хүсэнэбди.

Индира ГАНДИ,
Индиин Республикын Премьер-Министр.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ГЕНЕРАЛЬНА СЕКРЕТАРЬ НҮХЭР КОНСТАНТИН УСТИНОВИЧ ЧЕРНЕНКЭДЭ

Халуун амаршалгануудые, һайн һайхан хүсэлэнгүүдые эльгээһэнэйтнай түлөө «Салют-7»—«Союз Т-10»—«Союз Т-11» гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлгын комплексын уласхоорондын экипаж Танда үнэн зүрхэнһөө баяр баясхалан хүргэнэ.

Бидэнэртэ олгогдоһон этигэл найдалые нэрэтэй солотойгоор харюулхабди, хамтын ниидэлгын программые амжалтатайгаар дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ, дүй дүршэлөө элсүүлхэбди гэжэ найдуулнабди.

«Салют-7» — «Союз Т-10» — «Союз Т-11» гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлгын комплексын уласхоорондын экипаж.

Л. КИЗИМ
В. СОЛОВЬЕВ
О. АТЬКОВ

Ю. МАЛЫШЕВ
Г. СТРЕКАЛОВ
Р. ШАРМА.

ИНДИИН РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ ГОСПОДИН ГЬЯНИ ЗАИЛ СИНГХТЭ

Хани халуун амаршалгануудые, һайн һайхан хүсэлэнгүүдые эльгээһэнэйтнай түлөө Танда гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэнэбди.

Амгалан тайбан зорилготойгоор замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар хамтын ниидэлгын программые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула бидэ, «Салют-7»—«Союз Т-10» — «Союз Т-11» гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлгын комплексын совет-индиин экипажай гэшүүд, бүхы юумэ хэхэбди гэжэ найдуулнабди.

«Салют-7» — Союз Т-10» — «Союз Т-11» гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлгын комплексын уласхоорондын экипаж

Л. КИЗИМ
В. СОЛОВЬЕВ
О. АТЬКОВ

Ю. МАЛЫШЕВ
Г. СТРЕКАЛОВ
Р. ШАРМА.

ИНДИИН РЕСПУБЛИКЫН ПРЕМЬЕР-МИНИСТР ГОСПОЖА ИНДИРА ГАНДИДА

«Салют-7» — «Союз Т-10» — «Союз Т-11» гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлгын комплекс дээрэ совет-индиин уласхоорондын экипажай хамтаараа хүдэлжэ эхилһэнтэй дашарамдуулан, үнэн зүрхэнэй амаршалгануудые, һайн һайхан хүсэлэнгүүдые эльгээһэнэйтнай түлөө Танда баяр баясхалан хүргэнэбди.

Бидэнэртэ олгогдоһон этигэл найдалые харюулхабди, хамтын ниидэлгын программаяа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула бүхы юумэ хэхэ байһан тухайдаа найдуулнабди.

«Салют-7» — Союз Т-10» — «Союз Т-11» гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлгын комплексын уласхоорондын экипаж

Л. КИЗИМ
В. СОЛОВЬЕВ
О. АТЬКОВ

Ю. МАЛЫШЕВ
Г. СТРЕКАЛОВ
Р. ШАРМА.

ШАГНАЛ

Экономическа болон финансова хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө Улаан-Үдын авиационно заводой директорэй орлогшо Владимир Михайлович **Альцманда Буряадай АССР-эй габьяата экономист** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

* * *

Комсомолой болон партийна органуудта, гүрэнэй аюулгүйе сахиха органуудта удаан саг соо аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй таһагай начальник Михаил Моисеевич **Мулоновые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

* * *

Республикын элүүрые хамгаалгын органуудта удаан саг соо аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдэ городой гурбадахи больницын ахамад врач Александра Ивановна **Паршковае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

* * *

Республикын хүдөө ажахын органуудта удаан саг соо аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, «Сельхозхимиин» Захаминай районно нэгэдэлэй түрүүлэгшэ Бадмацырен Санжиевич **Очировые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дэлүүлхын түлөө

БОДОТО ХЭРЭГЭЭР ХАРЮУЛАГДАХА

Газар таряалангай болон мал ажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлжэ, хүдөө ажахын продуктнуудые элбэгээр абахын, гүрэндэ тэдэниие тушааха түсэб, абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэдэг байхын түлөө тэмсэлдэ ажахын хүдэлмэрилэгшэдые элсүүлхэ, хүсэл зоригынь улам эдэбхижүүлхэ талаар партийна организаци эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа байдаг юм. Тэрэнэйл аша туhаар гүрэндэ мяха, hү, нооho худалдаха 1983 оной түсэбые урагшатайгаар дүүргэжэ шадаhан байна. Тэрэшэлэн ниитын адууhа мал үсхэбэрилхэ даабари бэелүүлэгдэбэ.

1984 оной—арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй эхилхэhээ хойшо совхозой малшад, механизаторнууд урда түйлаhан эршээ зааханшье hуладхангүйгөөр ажаллажа байна. Энэ жэлэй даабаринуудые, абаhан дээшэлүүлэгдэhэн уялгаа бүхы талаарнь дүүргэхэ арга боломжотойшье бди, хүн зоной эдэбхи эрмэлзэлшье хэзээ хэзээнэйхиhээ хүсэтэйгөөр орьёлонги. Энэ хэлээшыемни түрүүшын гурбан hарын хүдэлмэриин үрэ дүн баримталан гэршэлнэ. Һүбын hү haалиин фермын коллективые коммунистка Ирина Александровна Русакова хүтэлбэрилдэг юм. Нэгэдэхи квартал гүрэндөө 870 центнер hү тушааха түсэбтэй hэн. Тэрэнээ эндэхид амжалтатайгаар дүүргэбэ. Үнгэрhэн гурбан жэлэй туршада ходо hайнаар, нэгэ жэгдэ алхасатайгаар хүдэлмэрилжэ байгаа. Гурбан жэлэй даабариhаа гадуур 1100 центнер hүн бэлэдхэлэй пунктда тушаагдаа hэн.

Энэ коллективэй гэшүүд эбтэйгээр, хоорондын халуун харилсаанай оршон байдалда, бэе бэеэ хүндэлэлсэн ажалладаг байhаараа онсо шалгарна. Энэ ушарта коммунистнуудай эдэбхитэй ажал ябуулгын үүргэ ехэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Дүрбэн коммунистнуудhаа байгуулагдаhан партийна бүлэг удаpадихы, эмхидхэхы хүсэн болонхой. КПСС-эй гэшүүд haалишад Александра Николаевна Наргулева, партиин райкомой гэшүүн Нина Васильевна Постникова үнэн сэхэ, бүтээсэ ехэтэ ажалай үлгэр жэшээ харуулдаг юм.

Бүлэгэй гэшүүд haагдаhан hүнэй шанар hайнтай, сэбэр байхын тула ехэ оролдолго гаргажа байдаг. Мүнөө тушааhан бүхы hүнэй 80 процентнь 1-дэхи ба 2-дохи сортоор абтана. Фермын байдалые эмхи гуримтай болгохо, хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай журам hайжаруулха, ариг сэбэрые сахиха талаар горитой хэмжээнүүд бэелүүлэгдэнэ. Ажалай журам, ниитын гурим сахилгада таарахагүй бишыханшье ушарай үзэгдөө хада дары коллективэйнгээ суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэдэг, зохихо хэмжээн абтадаг гээшэ.

Гадна партийна бүлэгэй гэшүүд үйлэдбэриин байдалда сэхэ хабаатай асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэй хабаадалсадаг юм. Имагтал нариин гурим тогтоонодой ашаар нарай малай, үнеэдэй гарзалха ушар эндэ үзэгдэхэеэ болинхой. Тэжээлэй цех таhалгаряагүй хүдэлгэгдэжэ, малда hайнаар буйлуулагдаhан, шэмэтэй зүйлнүүд үгтэнэ. Ажалай ветеран Василий Ильич Бельковой хэhэн ажал ямаршье ажаглалтада ородоггүй, эрхим hайнаар тэжээл бэлдэгдэнэ бшуу. Иимэ эмхи гуримтай, ариг сэбэр газарта хүдэлдэг малшад ходо урматай, сэльхэл дүүрэн ябадаг ха юм. Фермын дэргэдэхи улаан буланда ороходо нюдэ баярлуулмаар хэрэгсэлнүүд олон «угтажа» байха. Үнгэтэ телевизор, мебель, ном hудар, газетэ болон журналнууд, малшадай хүдэлмэриин дүнгүүд, социалис мүрысөөнэй ябаса самбар болон тусхай хуудаhанууд дээрэ харуулагдана.

1983 — 1984 оной малай үбэлжэлгын харюусалгатай хаhые hайнаар үнгэргэхын тула совхозой дирекци, партбюро, профком болон ВЛКСМ-эй комитет эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Үнгэрhэн жэлдэ хонин hүрэгөө hэргээн бии болгохо талаар горитой оролдолго гаргагдаа hэн. Мүнөө юhэн бүлэг hүрэг ондо орожо байна. Тэдэнэй табаниинь ехэ хонид. Хоёр мянга шахуу хурьгад абтаад, hайнаар түлжүүлэгдэнэ. Хониной байра бүхэндэ хэрэгтэй тэжээл асарагданхай. КПСС-эй гэшүүд Леонид Николаевич Фролов, Цыремпил Константинович Буянтуев, мүн Иннокентий Антонович Колмаков ахалагша хонишодоор томилогдонхой. Тэдэнэй ажал хэрэгынь hайн. Хонин бүхэнhөө хурьга түлжүүлхэ гэhэн социалис уялгаяа хүсэндэнь хүргэхэл байха.

Коммунист Александр Николаевич Мисюркеев ахалагша үхэршэнөөр хүдэлнэ. Шахалгада табигдаhан үхэрнүүдынь суудхэ бүхэндэ 700 граммhаа бага бэшээр шэгнүүрээ нэмэжэ байна. Малшадай ханалгатай ажалай аша туhаар совхознай энэ жэлэй түрүүшын кварталда гүрэндэ мяха худалдаха даабаряа дүүргэжэ шадаа. Табан зуу шахуу центнер мал бэлэдхэлэй газарта тушаагдаба.

Малшадай hуудал байдал тушаа ехэ анхарал хандуулагдана. Партбюрогой хараалhан хэмжээ ябуулгануудай ёhoop соёлой, медицинскэ, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд четверг бүхэндэ малшадай хүдэлжэ байhан газарта ошодог ёho гуримтай. Тэдэнэй ябуулдаг хүдэлмэри. хэрэгынь бүгэдэндэ мэдээжэ ааб даа. Зоовеетеринарна мэргэжэлтэднай даааhан хэрэгтээ мүн лэ ехэ харюусалгатайгаар хандана, малшадтаа саг үргэлжын туhаламжа үзүүлжэ, заабари үгэжэ, шалгалта хэжэ байдаг шуу.

СССР-эй Верховно Советэй hунгалтын хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгаяа нэрэ солодоо хүрэмөөр бэелүүлжэ шадаhан манай совхозой малшад малай үбэлжэлгын хаhые hайнаар үнгэргэхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ аргатай байhанаа мэдүүлнэ. Энэ эрмэлзэлдэнь КПСС-эй ЦК-гай февралиин (1984 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд, тэрэ Пленум дээрэ, мүн Куйбышевска hунгуулиин округой hунгагшадтай уулзахадаа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр К. У. Черненкын хэлэhэн үгэнүүд соо хэгдэhэн заабари болон тобшололнууд шэнэ элшэ хүсэ нэмээбэ, эдэбхиинень бүри бадаргаба. Хэлэhэн үгэ бодото хэрэг хоёр алгасахагүй байhаниинь лаб бата.

Б. ЛИНХОЕВ,
Баргажанай районой Бодоной совхозой партбюрогой секретарь.

ТЭМДЭГЭЭР ШАГНАГДАБА

СССР-эй нефтяной болон газова промышленностиин Министерствын шиидхэбэреэр Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой бүлэг хүдэлмэрилэгшэд «Уренгой— Помара — Ужгород» гэдэг газопроводой барилгада хабаадагшад» гэhэн тэмдэгээр шагнагдаба. Приборнуудые хэдэг слесарь-хабсаргагша Нина Андреевна Родионова, бэлэн продукциин таhагай начальнигай орлогшо Надежда Николаевна Григорьева, заводой директорэй орлогшо Леонид Ефимович Леминов гэгшэд эдэ шангуудта хүртэбэ.

Улаан-Үдын «Теплоприбор» завод «Уренгой—Помара — Ужгород» гэдэг газопроводой барилгашадта приборнуудые, материал болон түхеэрэлгэнүүдые эльгээжэ байдаг бусад предприятинуудай нэгэн болоно. Тусхайлбал, «Теплоприбор» завод Львов болон Ужгород хотонуудай барилгын эмхинүүдые хангадаг гээшэ. Тиигэжэ өөhэдынгөө участогууд дээрэ газопровод барижа байhан эдэ эмхинүүдтэ янза бүриин түхэлэй датчигуудые үгэдэг юм. Эдэ оньhон приборнуудай ашаар газопровод доторхи газай даралтын хүсэн тодорхойлогдоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ шухала барилгада приборнуудые үгэхэ түсэбөө заводой коллектив болзорhоонь урид дүүргэhэн юм. Тэдэ барилгашад жэлэйнгээ хэрэглэмжын хахадhаа ехэнхиие түрүүшын хахад жэл соо абаhан байгаа. Энэ жэлдэшье газопроводой барилгашадан захилнуудые завод саг соонь дүүргэжэ эхилэнхэй.

Теплоприборойхид Львов хотын барилгашадта дала гаран датчик-реленүүдые үгэнхэй. Энэнь жэлэй түрүүшын кварталай түсэбөөр хараалагдаhанhaa арбан зургаан прибороор олон болоно.

Манай корр.

БАЯСАМААР ДҮНГҮҮД

Манай Зэдын районой hү haалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ 26.000 центнер hү худалдаха түрүүшын кварталай түсэбые саг соонь бэелүүлжэ шадаа.

Районоймнай «Мир», XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай, Оёорой совхозой малшад гүрэндэ мяха, hү худалдаха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ. Оёорой совхозой малшад 1746 центнер мяха худалдажа, түсэб даабаряа 124 процент дүүргээ. Гүрэндэ 120 шахамал тушаагдаа. Толгой бүриинь дунда зэргын шэгнүүр 3500 килограммhaa дээшэ байгаа.

Г. БОРИСОВА,
Зэдын райгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин экономист.

Репортаж

БАТА АЛХАМААР ДАБШАНА

Март hара барагдажа, дулаанай амин үзэгдэбэ. Хүдөөгэй харгы шадархи саhан хайлажа, тойроод уhа шабар. Эгээл хабарай дулаахан нэгэ үдэр Оронгын совхозой түрүү хонишодой нэгэн Раиса Дмитриевна Алексеевагай хүтэлбэрилдэг бригадада ошохоор зорибобди. Нариншаг хүнды өөдэ үгсэнэбди. Харгын хоёр тээгүүр сагаан саhаар хушаатай мүндэгэр хада гүбээнүүд, эндэ тэндэ поли дээрэ hoлоомоной hүринүүд тэбхылдэн харагдана.

— Энэ багаар совхозоймнай хонидой олонхи отаранууд түбхинэнхэй. Юуб гэхэдэ, үбhэ тэжээл абадаг таряалан, сабшаламнай хуу эндэ ха юм,— гэжэ совхозой профкомой түрүүлэгшэ П. Н. Нимаев хэлэнэ.

Уданшьегүй хадын бооридо баригдаhан хонидой шэнээргэ дал хашаа, тэрэнэй хажуугаар олон хуhамаг хорёо, мүн хонишонсой гэр холоhоо харагдаадхиба. Үбhэнэй хорёо соо ноб ногоохон үбhэн, зелёнко, hoлоомон обоо хүбөө ябталан сомогдонхой. Тэрээн соо залуу гурбан хүн үбhэ асалаад лэ, хорёонууд руу хаяна. Нохойнуудай хусалдан, бидэнэртэ хүрэжэ ерэхэдэнь, үндэр нариншаг бэетэй, хүнгэн гэшхэдэлтэй хүбүүн хашаа дээгүүр hүрэн гараад, маанарта дүтэлхэтэйнь сасуу:

— Сайн байна, Чингис! Ахалагша хонишомнай гэртээ байна гү? Хэр хүдэлжэ байнат?—гээд нүхэр Нимаев тэрээнтэй мэндэшэлэлдэхэ хоорондоо дуугарна.

— Биил даа, Раиса Дмитриевна хонидойнгоо хашаа соо хурьгадаа эдеэлүүлжэ ябана. Ошожо уулзагты, — гээд залуу хүбүүн бидэниие хашаа руу дахуулаад, абаашаба. Байра соо ороходомнай, олоор таhалагданхай хорёонууд соо дүн сагаан хурьгад хобоо хобтонууд соо hая хэhэн үбhэ тэжээл амтархан эдинэ. Эдэнэй зариманиинь тангаршаалдан, бэе бэеэ дахаад, таhалганууд соогоо гүйлдэхэ юм. Абаhан түлынь харахада томонууд, тобир hайнууд.

Эгээл саада талын хорёо соо хурьга угжажа байhан эхэнэр бишыхан басага дахуулаад, бидэнэртэ хүрэжэ ерэбэ.

— Энэ манай ажахын эгээл дүршэлтэй хонишодой нэгэн Раиса Дмитриевна Алексеева гээшэ. Танилсагты,—гээд профкомой түрүүлэгшэ маанарые тэрээнтэй танилсуулба.

— Отарымнай хонид энэ жэлдэ долоодохёо хурьгалжа байhан хадаа хүгшэрөө юм ааб даа, зариманиинь дэлэншьегүйгөөр, нүгөөдүүлынь түлнүүдэзшье голохо юм. Хониднай хурьгалжа дүүрэнтэхээ байна. Мүнөө дээрээ 600 эхэ хонинhoo 520 хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхые оролдожо байнабди. Үшөө табяад хонин түрэхэ юм. Юрэдөөл, хурьга абаха түсэбөө дүүргэхэл зон аабзабди даа,— гэжэ ахалагша хонишон ажал хэрэг тухайгаа хөөрэжэ үгэбэ.

Байра соонь сэбэр, дулаан. Бүхы юумэниинь яб-саб гэмэ таарүу зохидоор түхеэрэгдэнхэй. Эдэ бүгэдөөрнь hонирхоhыемни ойлгоhон мэтээр нүхэр Алексеева саашань иигэжэ хэлэбэ:

— Энэ хашаагаа нёдондо заhабарилуулаа hэмди. Хонидто, илангаяа хурьгадта үбэлэй сагта дулаан, досоогоо хуурай байбал, бэшэ юуншье хэрэггүй ха юм,— гэбэ.

Хурьгадаа таhалга бүхэндэ олоор байлгана. Бүлэг бүхэндэнь 20—30-hаа эхилээд 60—70 хүрэтэрөө хурьгад хамталагданхай. Иигэжэ эндэ хүдэлhэн хүнүүд бригадна аргаар хүдэлнэ бшуу. Үдэртөө томо болоhон хурьгадаа хоёр, hаяшаг гараhанаа гурба дахин эхэдэнь табижа хүхүүлнэ, hүүлдэнь эхэнүүдыень газаашань гаргажа эдеэлүүлдэг, уhалдаг гуримтай.

Түл абаха үедэ ахалагша хонишондо комсомолой гэшүүн Чингис Омоктуев, Александр Шаданов, Дарима Бадмаева, Тамара Манжиханова гэгшэд хурьгашадаар хүдэлнэ.

— Зуун эхэ хонин бүриhөө жэлдээ хэр олон хурьга абажа түлжүүлдэгбта?—гээд асуубаб.

— Манай бригада жэл бүхэндэ зуутанай зэргэдэ гараагшал даа. Нёдондошье зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга томо болгожо, тушаагаа hэм. Нооhонойшье түсэб дүүргэгдэдэг лэ даа. Гансал энэ жэлдэ яахаяа байнабибі Өөрөөшье мэдэнэгүйб. Оролдохол хүн аабзаб, —гээд тэрэ хэлэнэ.

— Хонидой хүсэ шадалынь ямар бэ? —гээд асуухадам, ахалагша хонишон тодожо абаhаар иигэжэ хөөрэнэ:

— Хүгшэрhэн хонид ямар байлтайб даа. Үбhэ тэжээлээшье буйлуулжа шадахаяа болишоhон мал ха юм.

Оронгын суута хонишон Р. Д. Алексеевагай бодожо ябаhан hанал бодолыень ойлгохоор hэн. Тэрэ хэдышье бэрхэшээлтэ байдалай тохёолдоо hаань, гарза хоролтогүйгөөр тэрэнээ дабажа гарахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлнэ ха юм. Эрхим ажалаараа нютаг нугаяа, ажахыгаа суурхуулжа ябаhан Раиса Дмитриевна энэшье жэлдэ найдамтай бата алхамаар урагшаа дабшан, ороной Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхыгөөрөө оролдожо ябаhандань урмашамаар даа.

Д. ДОНДОКОВ.
Улаан-Үдын район.

ШИИДХЭГДЭХЭЭР БОЛОҺОН АС...

ҺАРЬДАГАЙШЬЕ БЭЛШЭЭРИДЭ ҺҮРЭГҮҮДЫЕ ОЛОШОРУ...

Уула хадануудай үндэртэхи огто хайладаггүй саhа, мүльhэн оройнуудай тээ доохонуур хабтайдаг hарьдагай бэлшээридэ гэр байрануудай, малай хашаа, хорёонуудай тэбхылдэжэ, ойро тойрондонь hаглагар ута үhэтэй hүрэг малай атарлан бэлшэхыень харабал, hонирхомоор байха гү? Иимэ асуудалтайгаар Сибириин хадалиг олохон районой ажаhуугшадта хандабалтнай, гайхажа hонирхоhон хэбэрээ хэзээдэшье мэдүүлхэгүй. Ушарынь хадаа, тэрэ hарлаг мал Түбэд, Памирай хадалиг нютагуудhаа таража, Тувада, Хадалиг Алтайда, Буряад орондо нютагжуулагдаад, тусхай hалбари мэтээр үсхэбэрилэгдэдэг болоhоор үнинэй. Мүн хадалиг газарай энэ мал сэбдэг хүйтэн Яхад орондошье дадажа, нютагжажал байнхай.

Оронoймнай элдэб зононуудта hарлагуудые үсхэбэрилгэдэ анхаралай хандуулагдаhаниинь юрын бэшэ байха. Иимэ мал бусадта орходоо холын хадалиг бэлшээри аша үрэтэйгөөр хэрэглэдэг байхаhаа гадна үхэрэй мяха ехээр үйлэдбэрилхэдэ горитойхон нэмэри боложо үгэхэ байна. Хадалиг бэлшээридэ, мүн hү haалиин фермэнүүдыесшье байгуулмаар гэжэ тэмдэглэлтэй. Байгал-Амарай магистраль шадархи зонодо ногоо элбэгтэй захагүй ехэ хадалиг бэлшээритэй районуудтаа hарлагуудые, мүн хайнагуудые харууhалхада юрын үүлтэрэй үнеэдые үсхэбэрилхэhөө нилээд аша үрэтэй. Хойто зүгэй Баунтын райондо hарлаг, хайнагуудые үсхэбэрилхэ туршалга үни эхилэнхэй.

Дүй дүршэлтэй үнинэй малшад hарлагуудай ашаг шэмые горитойхоноор дээшэлүүлжэ шадана. Жэшээлбэл, Ахын районой «Улаан-Аха» колхозой haалишан Я. Ошорова жэл бүри hарлаг үнеэн бүхэнhөө юhэн процент хүрэтэр тоhолигтой 1300 килограмм hү haана. Тиихэдэ Хадалиг Алтайн хүдөө ажахын станциин туршалгын дүнгүүдые зэргэсүүлэн харахада, хайнаг үнеэн бүхэнhөө жэлдээ гурба мянган килограмм хүрэтэр hүн абтана. Эндэ продукциинь өөрынь үнэ сэн заншалта юрын фермынхиhээ хоёр дахин хямда байха юм.

Ахын районой түрүү малшад, hарлагуудые харууhалагшад Ж. Унжуев, А. Гомбоев, М. Тапхаров болон бусад жэл бүхэндэ 100 hарлаг үнеэн бүриhөө 90—95 тугал абажа түлжүүлнэ. Районой ажахынууд hүүлэй жэлнүүдтэ hарлагай, хайнагуудай мяха улам ехээр үйлэдбэрилдэг болонхой. Малшадай эрхим ажал КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, мүн ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугаар тэмдэглэгдэhэн байха.

Гэхэтэй хамта hарлаг, хайнагуудай бэлшэхэдэ таарамжатай хадалиг бэлшээреэр элбэг газартай Буряад орондо, тэрэшэлэн Зүүн Сибириин бусад районуудта hүүлэй жэлнүүдтэ арадай ажахын шухала энэ hалбарида анхарал нилээд hулаар табигдадаг болоо. Тусхайлан хэлэбэл, Захааминай районой Санагын совхоздо урдандаа хадалиг бэлшээриин арба мянга шахуу мал тоологдолог байhан haa, мүнөө таба дахин үсөөрүүлэгдэнхэй. Захааминай районой ажахынуудта hарлагуудые үсхэбэрилхэдэ аша үрэгүй гэhэн hанамжа тон буруу, алдуутай. Иимэ hанамжа нэн түрүүлэн холын хараата hалбарияа ямаршье гуримгүйгөөр эрхилээд, мяха ехээр үйлэдбэрилжэ бираагүйшүүлhээ эхитэй ха. Мүнөө Түнхэнэй райондо энэл буруу hанамжаар hарлагууд үсхэбэрилэгдэхээ болинхой. Тиихэдэ Тувада, Хадалиг Алтайдашье hарлаг үсхэбэрилгэдэ анхаралаа хандуулхаяа болижо байhан тухай сошордомо дохёо нилээд оролог. Һарлагуудые үсхэбэрилдэг ажахынуудта хадалиг бэлшээриин малай тоо толгой бүридхэлдэ абтадаггүй байхаhaа гадна үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэринь орхигдошонхой, мүн нэгэ уг түрэлэй малай шуhа холижо үсхэбэрилhэнhөө hарлаг, хайнагуудай ашаг шэмые эрид доошолуулна гээшэ. Мүнөө үедэ hарлаг бухануудые hэлгэжэ абахань тиимэшье хүшэр бэшэл даа. Ажахынуудта hарлагуудые бонитировко хэхэ заабари аргагүй шухала болонхой. Зүгөөр иимэ заабари мүнөөшье зохёогдоогүй, мүн үндэр хадалиг бэлшээридэ үсхэбэрилэгдэхэ мал олошоруулха талаар эрдэмтэдэй зохёоhон заабаришье бэлдэгдээгүй байhаар.

Ахын районой тэрэл үүлтэрэй малай фермэнүүд, мүн Захааминай районой Санагын совхоз эрдэмтэдэй, мэргэжэлтэдэй ажаллахаар түрүү технологиин юрэ бусын үйлэдбэриин лабораторинууд, туршалгын пунктнууд болохоор юм. Гэбэшье энэ аргэ боломжо мүн лэ анхарагдажа хэрэглэгдэнэгүй гэхэ гү, али сибириинхидэй эрдэмшэнжэлгын болон хүдөө ажахын дээдэ hургуулинуудай дутагдалда анхаралаа хандуулжа, hанамжаяа мэдүүлдэггүйнь гайхалтай.

Һарлагуудые үсхэбэрилхэ тусхай фермэ, ажахынуудые байгуулхаар үни болонхой гээшэ. Һарьдагай бэлшээридэ харууhалагдадаг hарлагуудай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула түрүүлэн шэгнүүрыень нэмээжэ, шахажа таргалуулха болзорыень хороохо хэрэгтэй. Тиимын тула hарлаг, хайнагуудай тугалнуудые түрүүшын жэлэй үбэлжэлгын үедэ hайнаар түлжүүлжэ харууhалха эрилтэ табигдана. Саашадаа томо болоhон hарлагууд бэлшээриин хагданда бэлшэжэ, ядамаггүй ондо орохо байна ха юм.

Һарлагуудые үсхэбэрилхэ hалбарияа бэхижүүлхэ гээшэ гансашье ажахын, экономикын бэшэ, мүн социальна талаараа онсо удха шанартай. Һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэл Ахын, Захааминай районуудта ехэ барилганууд үргэдэжэ, hарьдагай бэлшээринүүд тээшэ зурыhан хадалиг газарай харгынууд шэнээр баригдана, заhагданашье. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр шуран бэрхэ, эрдэм, мэргэжэлтэй хүнүүд томилогдоно. Хүдөө нютагнай нэн түрүүлэн хүнүүлээрээ шэнэлэгдэдэг ха юм. Сагай эрилтээр, сагые ахин ябагшад эрдэмэй туйлалтануудта, түрүү дүй дүршэлдэ, экономическа шэнжэлэлгэ, зэргэсүүлгэдэ заабол түшэглэлэг гээшэ. Иимэл хүнүүд үүсхэл гаргажа, мал ажалаа томодхон хүгжөөхэ арга боломжоёо шадамараар, ухаатайгаар хэрэглэдэг байна.

Кадрнуудые олошоруулха гээшэ эндэ онсо шухала болонхой. Дүй дүршэлтэй, бэлиг шадабаритай мэргэжэлтэдгүйгөөр фермэ, ажахынуудта ехэ амжалта туйлагдахагүй. Тиимэhээ hайн шадабари мэргэжэлтэй малшадые заабол hургажа бэлдэхэ хэрэгтэй. Мүнөө олохон ажахынуудта тусгаар мэргэжэhэн

Улаан-Үдын Ленинэй ордento ЛВРЗ-гэй механическа цехэй эрхим хүдэлмэришэдэй тоодо токарь Виктор Викторович Непитаев оролсодог юм. Тэрэ олон жэлдэ үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлнэ.

Коммунист Виктор Непитаев залуушуулые hурган хүмүүжүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Манай фотокорреспондент С. Балдуевай буулгаhан зураг дээрэ В. В. Непитаев, ВЛКСМ-эй гэшүүн Наталья Хохловада зүбшэл заабари үгэжэ байна.

ҮРЭЖЭЛТЭ ИНДУСТРИИН АРГА БОЛОМЖОНУУД

Ороной хэдэн предприятинуудта минеральна үтэгжүүлгэ болон түүхэй эд гаргаха үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүд ашаглалгада оруулагдаба. Энэ хадаа капитальна hомололгын ашаг үрэ дээшэлүүлхэ тухай КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ барилгашадай, хабсаргагшадай, тус предприятинуудые ашаглагшадай хубита болоно. Таряашадта шухала хэрэгтэй продукци гаргадаг предприятинуудые барилгада хабаадагшад тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээсэнэ.

«Чирчикскэ «Электрохимпром» нэгэдэлэй аммиак гаргадаг цех хараалагдаhан сагhaa урид туршалгада оробо. Энэ цех жэл соо 450 мянган тонно эд буйлуулдаг байха юм. Тиихэ зуураа үйлэдбэриингөө бүтээсээр мүнөө хүдэлжэ байгаа арбан дүрбэн аппараттай адли хүсэтэй нагэ түхеэрэлгээр аммиак гаргагдаха болоно.

Барилгашадhaa ажалай эстафетэ дамжуулан абаhан хабсаралгын бригаданууд саг алмаха хэрэгтэ горитой хубита оруулhан байна. Жэшээнь, ехэ температураhаа хамгаалха хушалта хэхэдээ, суглуулагдаhан бэлэн түхеэрэлгэ соо бэшэ, харин хабсаралгын урда тээ узел бүхэндэнь бэелүүлээ.

Барилгын дүүрэмсээр лэ цех дары хүдэлжэ эхилхэ ёhотой гэhэн зорилго табигдаба. Энээнэй түлөө цехэй хүдэлмэри түрүүлэн хангадаг мэргэжэлтэд барилгашадтай хэлсээд, хүдэлжэ байгаа цехүүдhээ соргонуудые татажа, уурал, шахагдаhан агаар дамжуулан, эгээл шухала хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые урид хүдэлгэжэ эхилhэн юм. Тиигэжэ цехые ашаглалгада оруулха хүдэлмэри хараалагдаhан хоёр hара соогоо бэшэ, оройдоол долоон хоногой туршада бэелүүлэгдэбэ.

Сагhaa урид хүдэлжэ эхилээд, цехэй коллектив энэ жэлэй түсэбhөө гадуур 5 мянган тонно химиин үнэтэ шухаг түүхэй эд гаргахаар хараална.

СССР-эй 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Россошанска химиин заводой шэнэ комплексдо буйлуулагдаhан нитроаммофоска гэжэ үтэгжүүлгэ Түбэй Хара хүрьhэтэй районуудта эльгээгдэжэ эхилбэ. Химиин индустриин асари томо энэ предприятиин хоёрдохи ээлжээнэй эхин болохо хүсэтэ агрегат болзорhoo урид ашаглагдажа эхилбэ. Эндэ жэл соо 550 мянган тонно азотно-фосфорно-калийна үтэгжүүлгэ буйлуулагдаха юм. Иимэ хэмжээнэй үтэгжүүлгэ хахад миллион гектар таряалангай үрэжэл hайжаруулха арга үгэнэ.

Барилга дээрэ бригадна подряд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Тэрэнэй ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, мүн ажал хүнгэрүүлхэ арга хэмжээнүүд бэелүүлэгдэнэ. Ехэнхи объектнүүд богони саг соо hайн шанартайгаар тушаагдана. Аммиак, аммиачна селитрэ, азотно кислота үйлэдбэрилхэ шэнэ хүсэнүүдые ашаглалга урагшатайгаар эхилэнхэй.

Новгородой «Азот» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлдэ нитроаммофоска гаргадаг комплексын туршалга дүүрэбэ. Тус комплекс жэлэй 1 миллион 100 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргадаг болохо юм. Хара бэшэ хүрьhэтэ районуудай эрхэ байдалда нэгэ центнер иимэ үтэгжүүлгэ оруулбал, орооhото ургамалнуудай ургаса гектарай хоёр-гурбан центнерээр дээшэлхэ гэжэ мэргэжэлтэд тоолоно.

Тус предприятида Щекинэй дүршэл хэрэглэhэнэй туhаар үйлэдбэриин ашаг үрэ горитойгоор дээшэлээ. Тиигэжэ hүүлэй гурбан жэл соо хүдэлмэришэдэй гурбан процентнь сүлөөржэ, ондоо шухала ажалда табигдаа.

АЛАС ДУРН...

хизаарт...

ТАСС-АЙ КОРРЕСПОНДЕНТНҮҮД...

ХАМТЫН ОРОЛДОЛГО ХҮСЭТЭЙ

Комсомольск-на-Амуре хотые шэнэ автомобильна харгы тайгын Верхняя Эконь тосхонтой холбобо. Һунгагшадай шухала захяануудай нэгэн болохо энэ харгы барилгые сельскэ Совет хиналтадаа абаhан байгаа.

Загаhашадай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түбэй буусын оршодог энэ тосхон район дотороо эгээл холын, харгы муутай гэжэ тоологдодог hэн. Зундаа гансал гол дээгүүр холбоо бэелүүлдэг, харин хүйтэн болоходонь, саг зуурын харгы татадаг байhан юм. Саг үргэлжын харгы бариха гэжэ тосхоной социальна хүгжэлтын түсэб соо хараалагдаhан байбашье, хүдэлмэришэд дуталдажа, подрядна организациин ажал hаатадаг hэн. Тиимэhээ харгы баригшадта туhалха гэhэн шиидхэбэри сельскэ Соведэй гүйсэдкомой болон колхозой правлениин хамтын суглаан дээрэ абтажа, ажахы нэмэлтэ техникэ үгэбэ. Харин колхозой гэшүүд саг зуурын бригадануудые эмхидхэжэ, тайга соогуур харгы гаргаха газарай модо богони болзор соо унагаагаа, тэрэниие зүбшуулан уhа урадхуулха түхеэрэлгэнүүдые тодхоо.

Тосхондо эльгээгдэhэн ашаанууд мүнөө саг соогоо хүрэдэг болоо. Загаhашадай олзошье индустриальна түбэй худалдаа наймаанай сетьдэ тэрэ үдэртөө ороно. Шэнэ харгы дээгүүр автобусууд саг үргэлжэ ябана.

ВАГОНУУДЫЕ СЭБЭРЛЭНЭ

Зүүн зүгэй портдо вагонуудай эрьесэ түргэдэнхэй. Платформо дээрэхи шулуу нүүрhэ гэдхээхэ тусхай камера эндэ баригданхай. Шулуу нүүрhэн Сибирьhээ порт хүрэтэр ерэхэдээ, түмэр-бетон мэтэ хатуу болошоно. Тэрэ юугээршье бутаргахаар бэшэ болоторoo нягтаран барилдашана бшуу.

Теплокамера хадаа докернуудай ажал нилээд хүнгэрүүлээ. Энээн соо нэгэн доро 36 вагон багтадаг. Шулуу нүүрhэнэй вагонуудые эндэ хоёр час шахуу байлгажа, hүүлээрнь тусхай платформонуудай ашаар тэдэниие эрьелдүүлнэ. Тиигэжэ шулуу нүүрhэн транспортероор суднануудай трюмүүдтэ сэхэ ороно гээшэ.

ПОЛИ—ШЭЛ ДОРО

Сахалинай барилгашадhaa дүшэн шэнэ теплицэ абаhан «Тепличный» совхозой овощ ургуулагшад шэлээр хушагдаhан бүхэли политой болобо.

— Шэл хушалтатай манай огород хоёр дахин шахуу ехэ болоо,— гэжэ комбинадай директор Н. Салтук хэлэнэ.— Энэ жэлдэ бидэ тэндэ помидор, үгэрсэ, элдэб ногоон овощ гэхэ мэтэ 3500 тонно продукци ургуулхабди. Жэлэй саг бүхэнтэй тааралдуулан, ямар нэгэн ургамал тариха арга олгодог сетевой график зохёогдожо нэбтэрүүлэгдээ.

Түхэреэн жэл соо ургаса үгэжэ байдаг шэл хушалтатай огородууд Сахалин болон Курилануудта улам олошорно.

ГОЛ МҮРЭН, УҺАНШНИ ЯМАР БЭ!

Колыма мүрэнэй уhан энээнhээ хойшо сэбэр болохо. Ко-

СОЁЛШОД—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

ШАДАЙ ҮБЭЛЖӨӨНҮҮДЭЭР

уггуулан табигдаhан программадаа дайнай үеын дуунуудые, шүлэгүүдые олоор оруулаабди. Мүн эндэ буряад композитор А. Андреевэй «Эхын зүрхэн» гэжэ дууе Буда-Ханда Дашиева, Д. Жалсараевай «Эхэ» гэжэ шүлэгые Солбон Гылыков гэгшэд hайнаар гүйсэдхөө. «Орон нютагни, улам hалбарыш» гэжэ дууе Галина Цыренжаповагай гүйсэдхэлгэ харагшадта удаан мартагдахагүй ёhотой.

Январь hарада районойнгоо дүрбэн ажахын малшадаар ябаабди. Жэшээлхэдэ, Инсэнгын совхозой фермэ, отарануудаар ябахадамнай дурсагдагша совхозой соёлой байшангые даагша Баир Бальжинимаев манине үдэшэлсэжэ ябаа hэн. Бидэ Ц. Э. Лубсановагай хүтэлбэрилдэг Алтанай, Д. Бочиктуевагай хүтэлбэрилдэг Сценскын hүhаалиин томодхогдомол фермэнүүдээр, Амбаар Нуурай, Шахтын гүүртэнүүдээр, Б. В. Хандуевай, В. В. Батуевай даадаг отарануудаар ябажа, концерт наада харуулаабди. Концертымнай урда тээ Инсэнгын дунда hургуулиин багша, «Знание» гэжэ районой бүлгэмэй лектор Жаргалма Будажаповна Сультимова сугларагшадта «Ажалай журамай хүмүүжүүлгын шэнэ тогтоол тухай» гэhэн темээр лекци уншадаг байгаа.

Яруунын совхозой малшадта ошоходомнай Гүндын соёлой байшангые даагша Г. П. Иванова мүн лэ манине үдэшэжэ ябаа. Эндэ бидэ совхозой hүhаалиин бүхы фермэнүүдээр, мүн шэнэ түл абажа байhан Базаровай, Бальжинимаевай, Будаевай болон Урубцаевай даадаг эхэ хонидой отарануудай ажалшадтай уулзажа, концерт наадаа бэлэглээ hэмди.

Районой түб — Нарhата тосхонhоо зуугаад модоной зайда оршодог Яруунын эгээн баруун талын Үльдэргэ, Эгэтэ нютагуудай малшадшье манине саг соогоо хүлеэдэг. Эндэхи «Коммунизм» колхозой hүhаалиин түбэй томодхогдомол фермэдэ, олон харагшадай урда ехэ программая дэлгээ бэлэйбди.

Үдын голой хойто бэедэ оршодог Эгэтын-Адагай «Победа» колхозой Хангирай, Һубарягай, Эгэтын гүүртэ, фермэнүүдээр ябагдаа. Эгэтын-Адагай хүдөөгэй соёлой байшангай (директорынь Д. Гармажапова), Мужыхын түбэй клубна системын (директорынь Н. Н. Баяндуева), Эгэтын хүдөөгэй соёлой байшангай (директорынь Ц-Х. Раднаева) коллективүүд нютагайнгаа ажахынуудай ниитын малай үбэлжэлгын үедэ малшадые соёлой талаар муу бэшээр хангадаг гэжэ эндэ тэмдэглэлтэй. Жэшээлхэдэ, Эгэтын-Адагай соёлой байшангай уран hайханай коллектив февраль hарада колхозойнгоо түбhөө холо оршодог Хангирай hүhаалиин фермэдэ түрүү малшадые ёhолжо, «Ажалша зондоо—алдар соло!» гэhэн үдэшэ үнгэргөө. Урда тээнь «Знание» бүлгэмэй лектор Н. Шулунов «Манай республикын Эдеэ хоолой программа» гэhэн темээр Хангирай малшадтай хөөрэлдөө үнгэргөө hэн. Удаань Михаил Будажапович Цыреновэй хүтэлбэрилдэг «Аялга» гэжэ нютагай фольклорно ансамбль концерт харуулаа. Поэт Д. Улзытуевай, мүн энэ нютагhаа гараhан уран шүлэгшэ Цырендулма Дондогойн бэшэhэн зохёолнууд концертын программада уншагдаа hэн.

Эгэтын хүдөөгэй соёлой байшангай эдэбхитэд нютагайнгаа мал ажалай гүүртэ, фермэнүүдээр «Һалбарыш, Буряад оромни», «Хани барисаанай харгыгаар», «Эрхэ сүлөөтэ Эхэ оромнай, алдаршыш» гэhэн гаршагууд доро ханын hониинуудые гаргадаг. Мүн нютагайнгаа найман жэлэй hургуулиин багшанартай хамта Сүмбэрэй, Боро Хоройн гүүртэнүүдтэ ошожо, малшадта туhалhан байна. Нютагай библиотекарь Х. Р. Эрдынеева, hургуулиин директор С. Б. Баяндуева гэгшэд малшадта ошожо, лекци хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг юм.

КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдээр манай хүдөө нютагуудай ажалшад ехэтэ hонирходог гээшэ. Партиин дурсагдагша шухала документнүүдээр манай агитаторнууд болон политинформаторнууд малшадай дунда хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө, нютагуудай ажалша коллективүүдэй бодото жэшээ дээрэhээ баримтануудые хэрэглэжэ, олоной hонирхол үүсхэдэг байна. Гадна hара, квартал бүхэндэ, илангаяа шэнэ түл абалгаар, хонишодой дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолhон бюллетень, «Сахилгаан» хуудаhанууд гаргагдадаг, харуулан ойлгуулха агитациин бусадшье зүйлнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэдэг гээшэ.

Ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха албанай, түбэй библиотечнэ системын хүдэлмэрилэгшэдhөө, районой больницын врачнуудhаа, мүн «Знание» бүлгэмэй лекторнуудhаа бүридэhэн манай агитпоезд байгша оной үбэлжэлгын дүүрэтэр малшадые соёлой талаар хангалгые hайн хэмжээндэ ябуулха байна.

Б-Х. ЖИГМЫТОВА,
арадай депутадуудай Яруунын райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таhагай агиткультбригадые даагша.

хангаха бологдодог. Хура бороотой жэлдэ харгынууд муудажа, бэрхэшээлнүүднай олон болодог,—гэжэ Бадма Раднаевич хөөрэнэ.

Эдэ үгэнүүдынь, үнэхөөрөөшье зүйтэй даа, Саланай hарьдаг уулануудай хормойдо бүхэли зундаа байрлаhан малшадта дабhан, сай, шиирэ, тамхин, зохихо хубсаhан гэхэ мэтэ хэды шухала хэрэгтэй гээшэб!

...Үшөө табяад онуудта Бадма Раднаевич худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ хүдэлжэ эхилhэн юм.

— Тэрэ үедэ эд бараанай складууд, магазинуудшье үсөөн байгаа. Морин тэргээр гү, али морин шаргаар эд бараагаа зөөдэг бэлэйбди. Район доторнай машинашье хомор hэн,— гэжэ Бадма Раднаевич мүнөө hанан дурсана.

Бадма Раднаевич Раднаев хүн зонине эд бараагаар, эдеэ хоолоор hайнаар хангахын тула, худалдаа наймаанай эмхинүүдэй материальна үндэhэ hууриие бэхижүүлхын, наймаанай хүдэлмэридэ түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхын тула олон жэлэй туршада эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа ябадаг юм. Тэрэ Захааминайнгаа районой Цахир hууринда магазинуудые олоор барихын. тэрэшэлэн хүн зоной эрилтэнүүдые гүйсэдөөр хангахын тула ехэтэ оролдодог юм.

Б. Р. Раднаев мүнөө Цахирай розничэ худалдаа наймаанай предприятиин директорээр ажаллана. Тэрэ олоной хэрэгэй түлөө оролдожо ябадаг тула хүн зондоо хүндэтэй, ниитын хүдэлмэридэ хододоо эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Бадма Раднаевич тэрэнэйнгээ түлөө Цахирай сельскэ Соведэй депутадаар оло дахин hунгагдаhан. Депутат hэн тула худалдаа наймаанда хабаатай бүхы асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ, хүн зонине hайнаар хангаха гэжэ оролдоно.

Б. Р. Раднаев олон жэлэй туршада hайнаар хүдэлhэнэйнгээ түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, «В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо. Шэн зоригто ажалай түлөө» медаляар, олон тоото Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагданхай.

Урагшаа hанаатай, ажал хүдэлмэридөө бүхы хүсэеэ зорюулдаг Бадма Раднаевич районой худалдаа наймаанай предприятиин партийна организациин секретаряар, Захааминай райпогой правлениин гэшүүнээр, партиин Захааминай райкомой гэшүүнээр hунгагданхай.

УРАГШАА ЗОРИНХОЙ

— Мүнөө хүн зоной эрилтэ ехээр ургаа. Халтад гээhаа, хүнгэн машина, мотоцикл, ялагар салагар мебель, hүүлэй моодын хубсаhан, дублёнко тухай хөөрэлдөө хэнэ. Совет хүнүүдэй, тэрэ тоодо Захааминай ажалшадай ажабайдалай хэмжээнэй улам hайжарhые эдэ баримтанууд гэршэлнэ ха юм.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ

Шадал соогоо эдэ эрилтэнүүдыень хангахаяа оролдонобди,—гэжэ Бадма Раднаевич хэлээ hэн.

Парти болон правительство үргэн хэрэглэлэй эд бараа улам ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха зорилго табина. Энэнь тон зүб хараа түсэб. Гэхэтэй хамта. зарим предприятинууд болон организацинууд эд бараа худалдаа наймаанда гаргаха асуудалда хайша хэрэгээр хандана. Тэрэшэлэн худалдаа наймаанай хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлхэ шухала гэжэ ажалай ветеран тоолоно.

Арад зонойнгоо аша туhада үнэн сэхээр алба хэхэhээ ондоо жаргал хаана байхаб даа. Партиин үнинэй гэшүүн, арадай депутат, худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ олон жэлэй туршада ажаллажа ябаhан Бадма Раднаевич Раднаевай мүнөө ажалаа урагшань ябуулха тушаа элдэб хараа түсэбүүдтэй энэ хүндэ ажалдаа үшөө ехэ амжалта туйлахыень хүсөө hэмди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Р. Раднаев.

С. ОЧИРОВ.

ТАСС — АПН
ХИЛЫН СААНАҺАА

ГАНДИ: «ОМОГОРХОН БАЯСАЖА БАЙНАБДИ»

номическа ба техническэ хүгжэлтын талаар асари ехэ түсэбүүдые оодото дээрэнь бэелүүлжэ байна. Энэ талаар өөhэдынь байгаалиин, хүдэлмэриин хүсэнэй нөөсэ баялигуудтайбди. Гэбэшье бидэнэртэ мүнөөнэй технологи мүн лэ хэрэгтэй. Түрүү технологитой болоходомнай, Советскэ Союз Индидэ горитой ехэ туhаламжа үзүүлээ».

Дэлхэй дээрэхи түрүүшын космонавт Ю. А. Гагаринай ниидэлгые «эб найрамдалай хэрэгэй илан мандалга» гэжэ минии эсэгэ, бэеэ дааhан байдалтай Индиин түрүүшын премьер-министр Джавахарлал Неру нэрлээ hэн гээд hануулха байнаб гэжэ И. Ганди тэмдэглээ. Мүнөө үеын уласхоорондын орёо түгшүүрилтэй байдалда эб найрамдал хангаха, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха гээшэ юунhээшье үлүү удха шанартай байна. Манай түрүүшын космонавтын ниидэлгэ Махатма Ганди болон Джавахарлал Неругэй Индидэ захиhан эб найрамдалай хэрэгтэ талархалгын hүлдэ тэмдэгэй болохо байhанда найданаб.

Индиин правительствые толгойлогшо үгынгөө түгэсхэлдөө иигэжэ хэлэбэ: «Совет-индиин замбуулинай хамтын ниидэлгын үнгэргэгдэhэнтэй дашарамдуулан, Советскэ Союзай правительствада, арадта, бүхы космонавтнуудта, замбуулинай дайдые шэнжэлэгшэдтэ эгээл халуун дулаан амаршалганүүдые, hайн hайхан хүсэлэнгүүдые хүргэнэб. Индиин-совет хани барисаанай туг мүнөө замбуулинай дайдала далбан намилзана!».

ООН-ой АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК. Никарагуагай правительствын гүйлтаар үнгэрhэн неделиин hүүл багта дары зарлагдаhан ООН-ой Аюулгүйн Соведэй заседани дээрэ Түбэй Америкэдэ США-гай үүдхэжэ байhан ээрхэг түримхэй ябуулганууд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэhээр.

Никарагуада эсэргүү сэрэгэй ябуулгануудаа үргэдхэжэ, эндэхи амгалан тайбан байдалда уршаг тойбо татажа байна. США-гай сэрэгэй хэрэм болгогдоhон Гондураста «Гренадеро-1» гэжэ нюуса нэрэтэй hүйдхэлтэ ябуулганууд бэлдэгдэжэ байна. Хэдэн мянган американ солдадууд эндэ асаргаданхай. ЦРУ-гай хүтэлбэри доро, тэрэнэй мүнгөөр Гондураста, Коста-Рикэдэ, Никарагуагай арад болон правительствада эсэргүү hүйдхэлтэ ябуулганууд бэлдэгдэжэ байна.

Никарагуаhаа ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Х. Чаморро заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, американ хүлhэншэдэй hүүлэй hүйдхэлтэ ябуулганууд тухайда Аюулгүйн Соведэй гэшүүдтэ мэдээсэбэ. Тиигэжэ мартын 29-дэ тэдэнэй табиhан минэдэ дайрагдажа, үшөө нэгэ судна, энэ удаада Панамын судна тэhэлэгдээ. Үдэр бури шахуу имэ уршагта үйлэ хэрэгүүд боложо байна. Мүнөө үедэ Никарагуагай зүүн-хойто хубида сандинис зэбсэгтэ хүсэнүүдэй, ЦРУ-гай эльгээhэн hүйдхэлшэдэй хоорондо шанга байлдаанууд болоно гэжэ Х. Чаморро Мора хэлэбэ.

ОГОРХОЛ, БАЯР

hуудаг гэртэ хүн зон олоороо сугларна. Энэ гайхамшагта үйлэ хэрэгээр тэдэниие халуунаар амаршалхаяа хүршэнэрынь ерэнэ. Телефоной хонхо таhалгарягүй жэнгирнэ, амаршалгын телеграмманууд эльгээгдэнэ.

Бидэ хизааргүй ехэ баяр баясхалантайбди, энэ хадаа манай ажабайдалай эгээл баяр жабхаланта үдэр болоно гэжэ космонавтын эхэ — 35 шахуу жэл соо hургуулида багшаар хүдэлhэн Трипта Шарма ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. Совет-индиин хамтын замбуулинай ниидэлгэдэ хабаадахыень хүбүүемнай шэлэжэ абаhанhаа хойшо Советскэ Союз тухай hонирхолнай улам үргэдэhэн байгаа. Ниидэлгэдэ бэлдэжэ байха үедэнь энэ орон тухай, тэрэнэй түүхэ тухай, совет арадай ажабайдал тухай ехэ юумэ мэдэжэ абахые оролдоhон байгааб. Совет-индиин замбуулинай ниидэлгэ бүхы Индидэ шухала удха шанартай үйлэ хэрэг болоно.

Хүбүүндэмнай Индиин түрүүшын космонавт болохо нэрэ хүндэ олгоhонойнь түлөө айхабтар ехэ омогорхол баяраар халима байнабди гэжэ тэрэнэй эсэгэ Вивендранатх Шарма тэмдэглээ. Бүхы экипажда амжалта туйлахыень үнэн зүрхэнhөө хүсэнэб.

Ракеш Шармын hураhан Хайдарабадай «Сент Джордж» гэжэ hургуулида баяр жабхалангай оршон байдал тогтонхой. Индиин түрүүшын космонавтын манай hургуулида hуража гараhан ушараар бидэ бултадаа омогорхонобди гэжэ hургуулиин директор Виджая Рао мэдүүлбэ.

«ЮМАНИТЕГЭЙ» 80 ЖЭЛЭЙ ОЙ

ПАРИЖ. ФКП-гэй хэблэлэй түбэй органой түрүүшын номерой хэблэгдэн гараhаар 80 жэлэй ойдо зорюулагдаhан уулзалгада Франциин Компартиин 600 гаран хүтэлбэрилэгшэд, эдэбхитэд, ветеранууд, «Юманите» газетые тараагшад хабаадаба. Апрелиин 18-да тэмдэглэгдэхээр бэлдэгдэжэ байhан газетын ойдо зорюулагдаhан жагсаал Безондо (Валь-д' Уаз гэдэг департамент) энэ уулзалгаар эхилбэ.

ФКП-гэй Политбюрогой гэшүүн, «Юманитегэй» политическэ директор Р. Леруа уулзалгые нээхэдээ, Франциин коммунистнуудай дайшалхы түрүүшын hайндэр 1930 оной сентябрь hарада эндэл, Безондо, болоhон байгаа гэжэ hануулба. Он жэлнүүдэй үнгэрхэдэ, арад зоной олоной хабаадалгатай hайндэр заншалта болонхой. Франциин коммунистнуудай газетые үгы хэхэ гэhэн тэрэ үеын правительствын hэдэлгэнүүдые буруу hүргэхэ арга олгоhон «Юманитее» хамгаалгын комитедүүдые М. Кашенэй байгуулhанhаа хойшо жэл үнгэрhэнэй hүүлээр имэ hайндэр болоо hэн.

Хархис хүсэнүүдэй зүгhөө хатуу шанга добтолгодо ородог коммунис хэблэлэй үүргэ нүлөөе бэхижүүлхын түлөө, тэрэниие үргэнөөр дэлгэрүүлхын түлөө тэмсэхэ шухала гэжэ ФКП-гэй Генеральна секретарь Ж. Марше тэмдэглэбэ. Орёо эрхэ байдалда юу хэхэ байhан тухайдаа ойлгохо, аша туhынгаа түлөө тэмсэлээ эдэбхитэйгээр үргэлжэлүүлхэ арга олгоhон мэдэрэлээр ажалшадые коммунис хэблэл зэбсэгжүүлдэг байна.

Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной 50 жэлдэ

Лопсон ТАПХАЕВ

ЁОХОР

(ПОЭМЭҺЭЭ ХЭҺЭГ)

Буряадай комсомолой шангай лауреат Л. Тапхаев дайнай үеын болон тэрэнэй хойтохи жэлнүүдтэ болоhон үйлэ хэрэгүүдтэ зорюулhан томохон поэмэ бэшэжэ дүүргэбэ. Геройнуудайнгаа сэдьхэл бодолой байгуулгые поэт наринаар шэнжэлэн зураглана. Энэ зохёолhоонь абтаhан хэhэгые уншагшадтаа дурадханабди.

Мэдэхэдэмни соохор,
Мэнэл шэнги, шэхэндэмни
Шэнхинэжэ байhан юм.
Түнхэнэймни ёохор.

«Ёохой, ёохой, ёохой даа
Ёохорложо наадал».

«Герман хаанаа» дараад,
Гэртээ бүтэн ерэгшэд,
Гэрээ hахяад үлэгшэд.
Ехэншэнь hамгад, хүгшэд.

Аймшагтай дайгаа дабажа,
Үгышүүлээ дурдажа,
Томоотой даруу hууhанаа
Тогооной архида халаад,
Хэн дохолон хүлтэйгөө,
Хэн хэмэл гартайгаа
Тулгаангүйгөөр hутадажа
Гуламтыемнай сахариглаад,

Найман ханатай гэрэймнай
Налаашхын нахилзатар,
Нааданхай баабхайнуудаймни
Дахалдаад, дэбхэрэлдэтэр,

Үргэн ээмээ тэнилгэн,
Үбсүү сээжээ хүрхылгэн,
Мүнгэн зүүдхэлэй орондо
Медальнуудые ханхинуулан.

Ёэхэй, ёохой гэлдэжэ,
Еб-еб хатархадань,
Ербылдэгшэ тээнгинүүд
Дүнгинэжэ байгша hэн.

«Долоон үбгэд» тоонооргнай
Дохилзожо hуугша hэн.
Эсээб гэжэ нэгэнэй
Эhэ худалаар хэлээд,

Амарагшап боложо буланда
Аршажа hууhан шодэнэн
Гуламтын hулахан галда
Гэлигэнэхэнь элш бэлэй!

Илалтын ехэ баярай
Сээжээр дэлбэрэн байбашье,
Яахын аргагүй уйдхарай
Яншаад ерэхэнь баришагүй.

— Хайран хүбүүн байhан юм.
Хайшан гэжэ дуулаха hэм...
(Хахасалгын, зүрхэ шуулама
Тэрэ үдэшэ тухайлнам).

* * *

Агуу дайн. Абаргадал
Абажал байгаа хүбүүды.
Эхэ ороной аюулта байдал
Эблэрүүлээ хүнүүды.

Аадарай үүлээр бүрхөөhэн
Тэнгэриин нэрьехэ гайхалтүй.
Сэрэгтэ хүбүүгээ түхөөрhэн
Сэлеэнэй хүлгэхэ гайхалгүй.

Үбhэшэн хажуураа барhаар.
Үхэршэн ташуураа бажууhаар,
Үбгэд гааhаяа зууhаар
Үхид дураяа нюуhаар.

Табхай гү, Доржо гү,—
Татагдаhан хүнэйдэ
Заатал олоор сугларжа,
Наада хатарагша бэлэй даа.

Түрэhэн нютагай агаар
Амилжал абаха гэhэншүү,
Түрэеэ хээгүй басаганаар
Ханилжал абаха гэhэншүү,

Хүүежэ байhан түүдэгhээн
Дулаасажа абаха гэhэншүү,
Хүлеэжэ үлэхэ дүүнэдээ
Хүхеэжэ абаха гэhэншүү,

Тэдэ хүбүүд юун гэhэн
Ханамжатайгаар хатарагша hэм.
Тэдэ хүнүүд юун гэhэн
Баримжатайгаар уярагша hэм.

«Далай гараха хараасгай
Даляа юугээ hэрбээлгээ.
Дайндаа ошохо ахаймнай
Жада, буугаа hэрбээлгээ...

Почтын түмэр хайрсаг соо
Бэшэг юундэ хосорхоб?!
Фронтын түрүү шугам дээр
Ахай юундэ хосорхоб?!»

Холын ямар дайдада
Хорёод наhаяа хаяхаяа,
Хайра гамгүй дайнhаа
Ямар болоод бусахаяа

Хаанаhаа хүбүүд мэдэхэб даа,
Хатаржал абаашань дээрэ.
Үнэн хэрэгэй илалтада
Үнэншоод ябаашань дээрэ.

Гэзэгээ гурбаар гүрэбэшье,
Гэртээ ходол байхагүйш.
Герман хаанай дайлабашье,
Дайниинь ходол байхагүй».

Тэнгэриин хаягай улайртар
Түүдэбшын гал дүлэтэнэ.
Ёохорой тараагүй байтар
Ябаха саг дүтэлнэ.

Гурбаар гүрэhэн гэзэгые
Задалжа үрдеэ hэн гү,
Мүнхэ хүлеэхэ болзорые
Найдуулжа орхёо hэн гү—
Һүртэ дуунай аялгаhаа
Һүр нэмэhэн шэнги,
Түрэл зонойнгоо гарhаа
Хүсэ абаhан шэнги

Далда оротор даллаhаар
Дайша хүбүүд мордоо hэн.
Ондоо дайдаар ханхинаhаар
Ёохор дайнда ошолдоо hэн.

— Нүхэ-аад, нээрээ, харида
Нютаг утаа hанагдагша юм,—
Дохолон хүлтэ ханада
Дохоншоод, түшөөд байшаба.

Хайшан гэжэ ёохороо
Хаа-яахан дуулахадаа.
Харяад, хани нүхэдөөрөө
Харалсаад ерэhэндэл болодогоо,

Дайнда орохын урда тээ
Хатуу арзаhаа бэшэ,
Харин дуунhаа боложо
Заба зоригородогоо,

Хайшан гээд шархатаад
Хүлөө тайруулжа байхадаа,
Мэдээ ороходоо ёохороо
Ханхинуулжа хэбтэhэнээ,

Мухар болошоhон хүлөөрөө
Хатараад ябашахаа hэдэhэнээ
Заажа байжа харуулба,
Залгаа хүлөө хахинуулба.

Баярлахаашье, уйлахаашье
Бадмаяа хайрлахаашье
Бахардаhан хүнүүд мэдэнэгүй.

Үлдэhэнөөшье, дааpаhанаашье,
Үгы зоноо хүлеэhэнээшье
Хэлэхэ гээд шаданагүй.

Хайран нүхэрөө шаналhан
Һайхан Дулма hүгшарба.
Аргадажа тухашарбад,
Архишье уулгаад туршабад.

Хүнэй досоо урбуулhан
Хүндүүлхэйшэг хөөрөөе
Данзан дуутай байhанаа
Дам саашань нурааба.
Дабhа шархада адхаhандал
Дахин дайгаа зугаалба.

* * *

«Хайран хүбүүн байhан юм.
Хайшан гэжэ дуулаха hэм?!—
Дулмын тугаарай хэлээшэ
Дууhан зүрхым хуулаба даа.

Гурбан харгын бэлшэртэ
Гурбан hүни дуулажа,
Гурбан голые ото
Дуулаха шэдидэ хүртөө hэн гү?—

Юhэн үеын шотоологой
Эблүүлжэ, хуряажа асарhан,
Эхэ, эсэгээр дамжаhан
Дууша, домогшо угтай hэн гү?—

Юрэдөө, адуун соо hэтэ
Хурдан хүлэг түрэдэггүй.—
Ардан-Жаб тэрээн мэтэ
Хоморой дуушан бэлэй даа.

Анзаhашье, хажууршье,
Асашье барижа ябаад,
Адлил өөрэгүй дуулаха.

Хорюултай hарын хуушааршье,
Хоргодолсожо наадалсаадшье,
Мартаад баhа дуулаха.

Эмээл дээрэ гарабал,
Тахын табараанай хүгжэм дор
Элижэ дуунтана ябаха.

«Булжамуурай наадан гээ,
Бутаяа тойроод наадан гээ.
Буряад зоной наадан гээ,
Галаа тойроод наадан гээ».

Ёохор дэмжээд ябашахадань,
Үhээ дээшээ үргэгдэшэхэ,
Сонхын шэлнүүд хапхинашаха
Шубууд сошоод дэгдэшэхэ.

Бугын урамдаха сагые
Һогоон хэды хүлеэгшэб—
Буряад хирүү басагые
Шагнаархуулhан Ардан-Жаб.

Таров дуушан өөрөө
Таhархайн клубта ушараад,
Табан хоногой ёохороор
Дахажа шагнаа гэлсэгшэ.
Албанда мордохо Ардан-Жаб
Артист болохоо арсаа юм.
Арбан хургандаа жада барижа,
Агуу тэмсэлдэ жагсаа юм.

Хуби золоор тушаалдажа,
Минии взводто—Ардан-Жаб.
Сухайрын хэлтэрхэй хубаалдажа,
Сугтаа ябаабди гурбан жэл.

Бэрхэ буушан, теэд дуушан
Бэеэ барингүй ордоhолжо,
Ябаhан газартаал хуушан
Ёохороол татаха Ардан-Жаб.

Хоргуу газар, яашахаб даа,
Хоюуланшье дуулалдаабди.
Харин тиихэдэ дайсантай
Хам орожо буудалдаабди.

Буруу тээшэнь дайсанай
Анхарал татахын тулада хаш,
Хажуу тээмнай, холо hайса,
Дуулашабал даа Ардан-Жаб.

«Шоныи эдихэ морние
Унажа абангүй яахамнайб?
Шоройдо хосорхо бэеые
Ябажа абангүй яахамнайб?»

Тиимэ гоё улигатайгаар,
Тиимэ доторой ордоhотойгоор
Хэн хэзээ дуулаа hэм?!
Өөрөө мэдэнгүй уйлаа hэм.

«Гэзэгээ гурбаар гүрэбэшье
Гэртээ ходо байхагүйш.
Герман хаанай дайлабашье,
Дайниинь ходол байхагүй!»

Дуун тээшэ бүхы буугаа
Залаа дайсан галзуугаар.
Болгоогыш даа, Ардан-Жаб,
Хүрэhүүб шамдаа аргалжа!

«Байхагүй...»— гэжэ hуладаhаар
Һайхан ёохор замхашоо...
Манайхин хүсөө зантидаhаар
Дайсанаа түрин ошоо.

Нюдэнэй үзүүртэ, огторгойдо
Аhалдашоод, арбалзажа,
Шэхэнэй шэмэг—хонходол
Жэрьежэ булжамуур байhанаа

Харсагын гэнтэ добтолходо,
Монсогор шулуун боложо,
Үдэhэн үдхэн ногоон руугаа
Унажа, бэеэ хородог лэ.

Дура, зүрхэ хөөрүүлжэ,
Дуунай абьяаста абтажа,
Агшан зуураа үнгэрөөгүй
Аюул тухай мартажа,

Дэгдээхэйхэн булжамуурай
Дэгдэн дахин жэрьехэдэ,
Дэлюун тала, гол, нуурай
Ами ороhондол hэрьехэдэ.

Тодожо шунахай харсага
Таhа шүүрэн абадаг лэ.
Бутарhан шэл аягадал
Аялгань сасараад замхадаг.

Энээн шэнгеэр Ардан-Жаб
Элижэ ябаад, хосороо,—гээд,
Хандангүйгөөр хэндэшье
Данзан аалихан нэмээгээ.

Дууhан сэдьхэлээ галдаха
Дуушанай наhан богони юм.
Һайханаар зондоо hанагдаха
Дурасхаалынь мүнхэ юм.

Дууша тэрэ Ардан-Жаб
Дулмын амараг байгаа гү?
Дуугай булта аргадажа,
Дуранай уйдхар хубааба.

— Үгы, юун болоо юм теэд?!
Үхэhэнии бодхоохогүйш,—гээд,
Даляа хухарhан шубуунай
Эдэгээд, hэбеэд ниидэhэндэл,

Буланда уйлажа hууhан
Буряад залуу эхэнэрэй
Дахин орожо ёохортоо
Удажа дуулахань hонин hэн.

Дүрбэн жэлдэ хуряаhан
Дүлэтэ сэдьхэлэй гунигые,
Үреодхэл үлэхэ заяанай
Хэмжээлшэгүй үбшые

Борьбын шалаа гаргангаа,
Дэбhэжэ хаяhан шэнги hэн.
Хоолойн шалаа гаргангаа
Хуулажа хаяhан шэнги hэн.

СОЁЛОЙ ҺОНИН

ДИСКОТЕАТРАЙ ТҮРҮҮШЫН АЛХАМ

Республика доторнай хатарай дискотекэнүүд олон юм. Гансал профсоюзудай клубай эмхи зургаануудта 36 дискотекэ тоологдоно. Гэхэтэй хамта тэрэнэй нэгэ һалаа боложо гараһан дискотеатрай тоо үшөө үсөөн гэжэ тэмдэглэлтэй. Тодорхойлбол, Таксимо тосхоной «Корчагинец» гэжэ соёлой байшанда, локомотив-вагон заһабарилгын заводой Соёлой ба техникын ордондо ниимэ театрнууд байгуулагданхай. Тиихэдэ Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэр мүн лэ дискотеатр эмхидхэжэ туршаһан байна.

Улаан-Үдын һуралсалай дээдэ эмхи зургаануудай болон Железнодорожно техникумэй студентнэрһээ, уран һайханда дуратайшуулһаа бүридэһэн ЛВРЗ-гэй дискотеатр тон онсо өөрсэ шэнжэтэй коллектив юм.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ зорюулагдаһан «Ерээдүй, үнгэрһэн ба мүнөөнэй үе саг тухай үгэ» гэһэн шэнэ программа тэдэнэр харуулаа.— «Буу зэбсэг бүтээлгые, шэнэ түхэлэй колониализм ба фашизмые залуушуулай үзэн ядажа, эрид буруушаажа байһыень энэ программа гэршэлнэ. Тэрэнэй сценарие дискотеатрай хүтэлбэрилэгшэ О. Левковец, ЛВРЗ-гэй Соёлой ордоной уран һайханай театральна коллективүүдэй залуу режиссернууд Н. Нагаева, Е. Гильмулина гэгшэдтэй хамта бэшэһэн байна.

Һаяхан бэе бээ оложо, инаг дура түрэһэн гол геройнуудай рольнуудые «Призвание» гэжэ арадай театрай гэшүүд О. Шкорнина, И. Сукнев гэгшэд гүйсэдхэнэ. Эдэ хоёрой образнуудаар үнгэрһэн, мүнөөнэй саг харуулагдана. Найрсуулгын ёһоор эдир геройнууд ерээдүй сагай үлөөдэнэр өөһэдын ажабайдал тухай хөөрэлдэнэ. Бухы үе сагуудай хатарнуудые эртэ урданай сагһаа мүнөөнэй үе хүрэтэр харуулагданхай. Залуу наһанай гоё һайханиие хатарнуудаар дамжуулан харуулна. Жаргалта һайхан байдалай маггааш дуулаhан темэ дайн дажарай темээр һэлгэгдэнэ. Энэ үедэ экран дээрэ фашистнуудай шүһата замые, дайн жүрөөдэгшэдэй бодото баримтата кадрнууд харуулна. «Дайн болохогүй!» гэжэ зүжэгэй геройнууд бүхы зоной һанал бодолые нэгэ үгөөр дамжуулна.

Зүжэгэй бүхы үзэгдэлнүүд хүтэлэгшын хөөрөөн боло үргэлжэлнэ. Хүтэлэгшэ—зүжэгэй үшөө нэгэ герой. Тэрэнэй хөөрөөн гол геройнуудай болон ондоо түбиинхидэй уран һэргээхэ айдал, зүжэгэй гол зорилгые шиидхэлсэхэдэ дүүргэжэ зохилдон таарна. Хүтэлэгшэ Ю. Левковецой хөөрөөн Н. Степаненко, В. Филатова, О. Власова, Т. Баиров, С. Ясечко, Л. Каурова, И. Бутенкова, В. Каргина гэгшэдэй гүйсэдхэһэн хатарнуудаар, элдэб маяг түхэлэй дуу хүгжэмөөр, слайднуудаар дэмжэгдэнэ. Зүжэгэй хатарнуудые ЛВРЗ-гэй Соёлой ордоной хореографическа коллективүүдые хүтэлбэрилэгшэдтэй сугтаа найруулан табигша И. Розенкина найруулан табяа.

Республика доторнай үнинэй мартагдаһан һүүдэрэй театрай онол арга шадамараар хэрэглэгдээ. Илангаяа танигдаагүй хүнэй һүүдэр-зурагай сценэдэ энэ онол арга зүб хэрэглэгдээ, тэрэнийе гүйсэдхэһэн хатарай дуэт дабтагдашагүй байгаа. Гэрэлэй талаар оператор ВСТИ-гэй студент Сергей Геполовой хүдэлмэрие тэмдэглэмээр.

Диско-зүжэгтэ онсо һуури хүгжэм эзэлнэ. Совет мэдээжэ композитор Д. Тухманов, «СББ» бүлэгэй концертнүүдһээ хэһэгүүд, «Битлз» ансамблиин болон хүгжэмтэ бусад коллективүүдэй бүтээл, дуунууд зүжэгтэ хэрэглэгдээ. ЛВРЗ-гэй Соёлой ордоной хүдэлмэрилэгшэ, инженер С. Поплевин хүгжэмэй талаар оператор байгаа.

Зай, түрүүшын зүжэг харуулагдаба. Гэбэшье дискотеатрай эмхидхэгшэд бүхы юумэ хэжэ шадаа гэжэ хэлэхэнь үшөө эртэ. Удаань болоһон хөөрэлдөөндэ, Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институдай студент-заочник Ю. Левковецой энэ дипломно хүдэлмэриин хамгаалгые сэгнэһэн олон һанамжа, мэдүүлгэнүүд хэлэгдээ. Дипломно хүдэлмэрие тушаан абаха Гүрэнэй комиссиин гэшүүд, дискотекэнүүдэй II конкурс-харалгые үнгэргэхэ талаар республиканска эмхидхэлэй комитедэй түлөөлэгшэд туһатай зүбшэлнүүдые, илангаяа зүжэгүүдэй найруулга, шэмэглэлэй, талаар залуу коллективтэ хэлэжэ үгөө.

Дискотеатрайхид концертнүүдһээ суглуулһан мүнгэеэ эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэжэ байһан оронуудтай эб нэгэдэлэй жасада оруулха юм гэжэ түгэсхэлдөө тэмдэглэлтэй.

В. ПЕТРОВ,
ВЛКСМ-эй обкомой таһагые даагшын орлогшо.
О. АГНАЕВА,
Облпрофсоведэй ахамад методист.

БАГАХАН РЕПОРТАЖ

ХАДЫН ДУУШАНДА

зорюулагдаһан «Би яашье аниргүй байхагүйб» гэһэн ниитэ гаршаг доро Дагестанай арадай поэт, Ленинскэ шангай лауреат Расул Гамзатовай зохёохы ажал ябуулгаар тематическа үдэшэ һаяхан Баргажанай Соёлой ордондо болобо.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд бэлэдхэлэй ехэ ажал ябуулһан байба гэжэ тэмдэглэмээр ха: уридшалан сценари табигдаһан, сценын ара талада саһан мундаргануудтай орьёл хадануудай зураг, ханада поэдэй дүрэ зураг үлгөөтэй, доронь шүлэгэйнь хоёр мүрнүүд аржылдана.

Энэ үдэшые хүтэлбэрилһэн райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таһагай хүдэлмэрилэгшэ В. И. Манзырев поэдэй номууд сооһоо ажабайдалайнь ба зохёохы ажал ябуулгын замайнь хэһэгүүдые темэдэнь тааралдуулан уншаба.

Расул Гамзатовай шүлэг ба поэмэнүүдые шагнаха бүреэ тэрэнэй бэлиг шадабариин мүхэшэгүй дэмбэрэлтэйе мэдэржэ, шэнээр дуулаһан мэтэ мэдэрэлдэ абтаха байна.

Гранит уурхайн дулаан,
Үндэр хадануудай мундарга,
Цада, ши—минии тоонтош,
Ши минии дуунай эхинш...—

гээд библиотекарь Т. Шелковниковагай уншахада, сугларагшадай бодол поэдэй зохёохы ажал ябуулгын эхин тээшэ шэглэнэ.

Харин И. Шурыгина, Л. Думнова, Л. Ожигова, К. Цигальницкая, О. П. Пиличч. болон библиотекые даагша П. Чиркова гэгшэдэй залгуулан, элдэб шүлэг ба поэмэнүүдэй хэһэгүүдые уншахада, сугларагшад Р. Гамзатовай шадабариин ургаһанда үшөө дахин этигэнэ.

— «Москва, Горькиин нэрэмжэтэ Литературна институт намда поэзиин онсо нюусые нээгээ юм.Ород поэдүүдтэй уулзалга, тэдээнээр дүтын ханинар бололго, шүлэг тухай арсалдаанууд намда сэгнэшэгүй хэшээлнүүд болоод, хэтэ мүнхэдөө үлэнхэй»—гэһэн поэдэй үгэнүүд зэдэлнэ.

Дайн ба амгалан байдал тухай поэдэй бүхы зохёолнууд мүхэшэгүй онсо хүсэтэй, тэрэ үеын хүшэр сагые элихэнээр һануулдаг гээшэ.

«Дайн ямар бэ гэжэ һайн мэдэхэб. Минии хоёр аханар тэндэһээ бусаагүй юм» —гэһэн үгэнүүд зэдэлбэ.

Залуу басагадай илдам үгэнүүдээр соностоһон тэрэ үеын хүнүүд тухай поэдэй шүлэгүүдые шагнажа һуухалаа, дэлхэйн хуби заяан тухай, мүнөө үеын хүнүүдэй харюусалга тухай бодол толгой соо түрэнэ...

Гэнтэ зал соо шэмээгүй болоод, һүүлдэнь композитор Ян Френкелиин хододоо үндэр удхатай, шэрүүн ба гунигтай «Тохорюунуудай» хүгжэм зэдэлбэ.

Үдэшын түгэсхэл дээрэ хүн түрэлтэнэй гэрэлтэ ерээдүйе баримталан эхэ эхэнэр ба инаг дуран тухай шэжэр ульгам шүлэгүүд ба поэмэнүүдэй хэһэгүүд соностобо.

«Һүүлшынгээ үдэр болотор түрэл арадтаа туһа хэхэ гээшэ минии эгээл дээдын хүсэлэн юм»—гэһэн үгэнүүд уран уншалгаар зэдэлбэ.

Зүб даа. Өөрынгөө хадын булагай уһан мэтэ лирикээр, бүрин түгэс удхатай зохёолнуудаар поэт үшөө бидэнние ходо баясуулжа байха гэжэ мэдэнэбди. Юундэб гэхэдэ, Расул Гамзатовай бэлиг дундаршагүй, тэрэ манай арад зоной эгээл дуратай поэдүүдэй нэгэн ха юм.

Н. ГАЛДАНОВ,
журналист.

ХҮН БА ХУУЛИ

ОЛОН[...] АНХАРХА Х[...]

Республикымнай һургуулинууд, тусхай дунда һургуулинууд, ажалша коллективүүд «Хуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлэй дунда хуули эбдэхэ ябадалые һэргылхэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай 1977 ондо абтаһан тогтоолые бэелүүлэн, залуу эдиршүүлэй дунда ябуулдаг хүдэлмэреэ нилээд эдэбхижүүлээ.

Мүнөө дээрээ республика доторнай 3 мянга гаран һурагшадай хабаададаг милициин эдир туһалагшадай 174 отряд, харгы замай дүримүүдые сахидаг эдир инспекторнүүдэй 145 отряд тоологдоно. Һургуулинуудта совет хуулиин үндэһэ һуулие шудалдаг хэшээлнүүд һайнаар үнгэргэгдэдэг болоо. Зундаа һурагшад ажалай ба амаралтын лагерьнуудта олоороо амарна, хүдэлнэ. Багшанар болон түрэлхид эдиршүүлые хүмүүжүүлхэ талаар хүдэлмэреэ үргэнөөр ябуулна. Эдиршүүлэй дунда Харланай, Горячинскын, Комын, Хүсөөтын, Витимэй дунда һургуулинууд, Ардасанай, Зэлтэрын найман жэлэй, Улаан-Үдын 2-дохи, 3-дахи, 13-дахи, 39-дэхи, 45-дахи ба 50-дахи һургуулинуудта хүмүүжүүлгын, хуули эбдэхэ ябадалһаа һэргылхэ хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнхэй юм. Эдэ һургуулинуудай багшанарай коллективүүд комсомолой организацида түшэглэдэг. Багшанар комсомолой хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта һурагшад ямараар номоо үзэнэб, сүлөө сагаа яажа үнгэргэнэб гэжэ шалгана, һурагшадта классһаа гадуур дүүргэхэ зохихо даабари үгэнэ.

Техническэ мэргэжэл олгодог училищинуудта 500 гаран һурагшадай хабаададаг комсомолой оперативна 19, «Дзержинец» гэжэ 12 отряд эмхидхэгдэнхэй.

Эдиршүүлые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ зорилготойгоор училищинуудта элдэб янзын хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэдэг. Ажалай алдар солын үдэшэнүүд, тэрэшэлэн «Хүдэлмэришэн нэрээрээ омогорхоноб», «Эхэ орон, шамда— манай ажал», «Хилээмэн— элеэнэй дээжэ» гэхэ мэтэшэлэн тематическа үдэшэнүүд үнгэргэгдэдэг. Ажалай түрүүшүүл училищинуудай һурагшадтай саг үргэлжэ уулзажа байдаг.

Комсомолой организацинууд залуушуулай дунда хуули тараан дэлгэрүүлхын, тэдээндэ ойлгуулхын тула оролдоно. ВЛКСМ-эй комитедүүдэй лекторскэ бүлэгүүд хуули сахиха тухай темээр үнгэрэгшэ, 1983 ондо 600 гаран лекци уншаа. Республикын район бүридэ «Хүн ба хуули» гэһэн залуушуулай лекторинууд эмхидхэгдэнхэй. «Буряадай залуушуул» газетын хуудаһануудта «Ши хуули шудала» гэһэн ниитэ гаршаг доро юристнүүдэй материалнууд толилогдоно. Телевидениин залуушуулай редакци «Хүн ба хуули» гэһэн темээр дамжуулга хэнэ. Радиогой залуушуулай редакциин дэргэдэ юридическэ таһаг байгуулагданхай.

Комсомолой комитедүүд залуушуулай сүлөө сагаа һайнаар үнгэргэхэ асуудалда горитой анхарал хандуулна. ВЛКСМ-эй ЦК-гай эмхидхэһэн «Арһан бүмбэгэ», «Алтан шайба», «Сагаан тэргэ», «Гүрэмэл бүмбэгэ» гэжэ клубуудай шагналнууд болон хүүгэдэй спортивна бусадшье наадануудта олон мянган үхибүүд хабаададаг болонхой.

Улаан-Үдын техническэ мэргэжэл шудалдаг 15-дахи училищида һурагшадаа һайхан юумэндэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ лектори эмхидхэгдээ. Тиихэдэ 7-дохи училищида «Подвиг» гэжэ нэрлэгдэһэн түүхын ба хизаар ороноо шэнжэлгын клуб 1981 онһоо хойшо хүдэлнэ, мүн 16-дахи училищида «Зарница» гэжэ лектори һурагшадые хүмүүжүүлхэ талаар ашатай туһатай хүдэлмэри эрхилжэ байдаг.

Баунтын районой библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд эдиршүүлэй дунда «Хүн ба хуули» гэһэн аман үгын журнал эмхидхээ. СССР-эй Конституци болон бусад Хуулинууд тухай саг үргэлжэ хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг болоо. Кабанскын районой Каменскын библиотекэдэ хуули эбдэжэ болохоор эдиршүүлэй дунда ойлгуугамжын ехэ хүдэлмэри урид хараалагдаһан түсэбэй ёһоор ябуулагдана.

Республика доторнай бүхыдөө залуушуулай 100 гаран клуб тоологдодог. Тэндэ 6 мянга гаран һурагшад ябадаг юм. Тиимэ клубууд Улаан-Үдын, Хойто-Байгалай, Хурамхаанай, Прибайкалиин, Кабанскын районуудта һайнаар хүдэлнэ. Эдэ районуудта эдиршүүлэй дунда һэргылгын ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулһанай ашаар гэмтэ ябадал гаргаха ушарнууд жэлһээ жэлдэ хороно.

Гэхэтэй хамта эдиршүүлэй зүгһөө хуули эбдэхэ, гэмтэ ябадал гаргаха ушарнууд үшөөшье дайралдаһаар. Тусхай дунда һургуулинуудай, техническэ мэргэжэл шудалдаг училищинуудай зарим һурагшад обществодо харша ябадал гаргана. Гүрэнэй ба хубиин

зөөри залуу... пан баримта...
Улаан-Үдэ... Кабанскын, ... нуудта эди... хуули эбдэ... нэгүй.
Зарим ... шээлхэдэ, Т... рэй, Яруун... магазинууд ... маанай гүр... шүүлдэ архи... шалгалтаар ...
Тэдэнэр ... дал гаргаха... жэ үзэхэдэ, ... хүшэр гэгд... дал гаргажа ... тоодын хэрэ... дай бүридх... ...үдэй дунд... тусхай хүд... данагүй гэж... хэдэ тэдэнэ... зарта тэдэн... мүүжүүлгын ... ганууудта ... лаар мүртэй нэгүй.
Ажалша ... лоь ниитын ... хи ушарта ... хүмүүжүүлх... хэралаа ... Нютагай Со... дэ байгуула... лэнүүдтэ б... та туһалха ... мэрээ эрхил...
Промышлен... приятинууд ... муугаар ту... Үдын конди... ка, Сэлэнгы... яана» гэжэ ... болон бусад ... приятинууда... энэ тоодо ... дай депутад... Соведүүдэй ... дэргэдэхи х... сөөгүйшүүл... эрхилдэг зар... хүдэлмэреэ һ...
Жэшээлхэдэ ... Улаан-Үдын, ... онно Совед... муудай дэрг... нууд ороһон ... нуудые хара... мэрээ түгэс... лэй зүгһөө ... гаргалгын ... ниие элирү... нарай колле... та холбоо б...
Тодорхойло... луушуулые ... дэдэг байхаа... хүдэлмэрилэ... туу лундану... тиимэһээ г... органууд, б... лективүүд, а... тэлбэрилэгшэ... асуудалда ... ехээр хангуу...

КПСС...

«СЕМЁН ДЕЖНЕВ» БОЛОН БУСАД

...Республикымнай кинотеатрнуудта апрель һарада харуулагдаха фильмүүдэй дунда мэдээжэ кинорежиссер Вадим Дербеневой найруулан табиһан **«Тайна Черных дроздов»** гэжэ фильм горитой һуури эзэлнэ.

Англиин уран зохёолшо Агата Кристи гэгшын зохёолнууд дэлхэйн олон ороной кинематографистнуудай анхаралые үнихэнэй татадаг болоһон юм. Харин манай орондо тэрэнэй зохёол түрүүшынхеэ экранда гаргагдаба.

...Гайхалтай нюуса эрхэ байдалда хэдэн хүн алагдаба. Бүхы мүр сараагаарнь тухайлхада, энэ муухай хэрэг хэхэ талаар хүйхэр нарин «шоно болоһон» амитанай ябадал элирхэ юм. Теэд мүрдэлгэ мухардаад лэ, урагшаа ябаха юумэ бэшэ. Харин мисс Марпл гэдэгэй гэнтэ бии болоогүй һаа, юугээр дүүрэхэ байгаа юм ааб даа...

Тус фильм жанрайнгаа талаар детектив шэнжэтэй.

Ажабайдалаа һая эхилжэ байһан залуушуулда **«Одиноким предоставляется общежитие»** гэжэ уянгата кинокомеди зорюулагданхай.

Нэхэлгын комбинадай басагадай хамтын байрын шэнэ комендант Фролов вестибюль соо нэгэ һонин ушарые обёорбо: сагай хэршье орой болоһон байгаа һаа, «Би Верэдэ ерээб» гэһэн үгэнүүдые хэлэһэн лэ эрэ хүн тиишэ орохо эрхэтэй байшоо. Һүүлдэ мэдэхэдэнь, тэдэ үгэнүүдынь хүлеэгдээгүй тайлбаритай байба...

Мэдээжэ актернууд Наталья Гундарева, Александр Михайлов, Тамара Семина, Фрунзик Мкртян, Елена Драпеко, Виктор Павлов гэгшэд фильмын рольнуудые гүйсэдхэнэ.

Энциклопеди нээжэ харабал, Семен Иванович Дежнев тухай шэнэ газар дайда шэнжэлэн олоогшо гэжэ уншахат. Тэрэ 1648 ондо Колымагай адагһаа гараһан түүхэтэй. Тиин тэрэ Америкэ Ази хоёрой хоорондохи хоолой, Зүүн-Хойтохи Азиин эгээл захын точко болохо хушууе нээгээ һэн. Тэрэнь саашадаа Семен Дежневой нэрээр нэршэһэн байна. Семен Дежнев холын хизаар дайдануудта 36 жэл үнгэргэһэн. Нютаг хүн зон тэрээндэ аргагүй дуратай байһан гэхэ.

Киноэкран дээрэһээ бидэнэр XVII зуун жэлэй үйлэ хэрэгүүдтэй танилсанабди. Баян наймаашын басагые һамган болгожо абахын тула Семен Дежнев хасагуудтай хамта Сибирь уруу зөөри бэдэрхэеэ мордоһон. Уданшьегүй тэрэ ухаан бодолтой, зүб шиидхэбэри абадаг атаман болоржо шадаһан байдаг.

Ленинградай залуу актер Алексей Булдаков Семен Дежневой рольдо наадана. Тэрэнтэй хамта эндэ актернууд Леонид Неведомский, Виктор Григорюк, Маргарита Борисова, Ольга Сирина, Геннадий Юхтин, Болот Бейшеналиев болон бусад хабаадалсана.

«Семен Дежнев» гэжэ картиные Удмуртын АССР-эй габьяата артист, режиссер Николай Гусаров Свердловско киностудида найруулан табяа.

Хуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлэй хэрэгээр уголовно бэдэрэлгын инспектор, милициин капитан Сергей Воронин (актер Александр Михайлов) **«Признать виновным»** гэжэ фильмын гол герой болонхой. Ахалагша классай һурагша Николай Бойко гэдэгэй бүлэг хүбүүдые дахуулаад, дуран соогоо аашалдаг болоһые тэрэ адаглажа эхилээ һэн. Тиигэбэшье капитан ямаршье хэмжээ абажа шадахагүй байба. Намһаал холуур, наранһаал наагуур гээд ябадаг хүнүүд. «оройлдохо» дурагүйшүүлэй психологи, эхэ, эсэгын үргэн ехэ танил тала гэхэ мэтэ тэрэнэй замыень хаана.

Теэд зэмэ хээд, тэрэнээ амасаагүй ябалга, хайша хэрэг хандалга, һула табилга гэхэ мэтэ хохидолгүйгөөр үлэхэ аал? Эсэсэй эсэстэ иимэ байдалда тохёолдохо ёһотой юумэн тохёолдохол болоно бшуу.

ВГИК-эй дүрбэдэхи курсын студент Владимир Шевельков Николайн ролие гүйсэдхэнэ. Түрүүн тэрэ «В моей смерти прошу винить Клаву К» гэжэ фильмдэ түрүүшынхеэ наадаһан байгаа юм.

Залуушуулай оюун бодолой асуудалнуудта олон фильм зорюулагдадаг. В. Детковой «Три слова» гэжэ туужаар энэ асуудал дахинаа табиһан **«Люблю. Жду. Лена»**, гэжэ шэнэ лентэ гаргагдаба. Геологическа партиин хүдэлмэришэн Сергей залуушье һаа, яһала болбосорһон хүн. Тэрэ армиин һургуули дүүргэнхэй. Сэхэ сэбэр абаритай, ажалша бэрхэ хүбүүн. Геологическа партида хүдэлжэ байха үедөө тэрэнэй абари зангай

ШЭНЭ КИНО

бүхы һайн талань харагдана.

«Мосфильм» студиин дурадхаһан **«Две главы из семейной хроники»** гэжэ фильм политическэ шэглэлтэйгээр табигданхай.

СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн баярай жэлдэ Баруун Германиин журналист Рудольф Доманн гэгшэ Советскэ Союз тухай шүүмжэлхы очеркнуудые бэшэхэ материалнуудые суглуулхын тула Москва командировкодо эльгээгдэхэ болоно. Гарахынгаа урда тээ Рудольф СССР-тэ ошоһон журналист эсэгэтээ уулзажа зүбшэбэ. Теэд Манфред хүбүүндээ Советскэ Союз тухай гансал үнэн юумые бэшэхыень дурадхана. Тиин Рудольф 1982 оной СССР тухай фильм дотороо эсэгынгээ хадагалжа ябаһан 1922 оной материалнуудые оруулна.

Гэхэ зуура эсэгэнь хүбүүндээ үшөө нэгэ гүйлтатайгаар хандаа. Тэрэнэйнь ёһоор Рудольф нэгэ эхэнэрэй хүүр дээрэ сэсэгүүдые табиха ёһотой байгаа. Теэд Манфред хүбүүгээ «наһа бараһан» Иринэтэй уулзашаха гэжэ хаанаһаа мэдэхэ бэлэй даа...

Апрелиин киноафишада оруулагдаһан совет фильмүүд тухай хөөрөөгөө энэ тэдыгээр дүүргэе. Тэдэнһээ гадна Румыни, Венгри, Польшо, Югослави, Америкэ, Дани гэхэ мэтэ оронуудай фильмүүд харуулагдаха. Ниислэл хото Улаан-Үдэдэ ажаһуугшад Америкын «Тутси», Румыниин «Желтая роза» гэжэ картинануудые хаража байнхай. Кинотеатрнуудаймнай афишануудһаа бусадайнь хаана, хэзээ гарахые тухайлжа байна бээзт даа.

В. ПАВЛОВА,
Буряадай АССР-эй Кинофикациин гүрэнэй комитедэй ахамад редактор.

ХҮРШЭНЭРТӨӨ О...

Республикын мэдээжэ иллюзионист, Буряадай АССР-эй габьяата артист Владимир Цыренжаповай хүтэлбэрилдэг «Баяр» гэжэ ансамбль һаяхан Яруунын, Баунтын районуудай ажалшадые хангажа дүүргээд, мүнөө Шэтын область руу мордобо.

Ансамблиин бүридэлдэ дуушан Долгор Кунтохиева, хатаршан Сергей Дамбаев, баянист, Бүхэроссиин конкурсын дипломант Геннадий Иванов, концертмейстер Елена Иванова ... но. Тэдэнэр ... Краснокаменс... ска. Борзин... ажалшадай ... руулха юм.

Тус ансамб... филармониин ... тай коллект... дэлгэрһэн ... сөөндэ оло ... раһан байна. ... дэшье амжалт... тэдэнэр ехэ ...

Д...

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНТО ГҮРЭНЭЙ ДОРЖИ БАНЗАРОВАЙ НЭР... БАГШАНАРАЙ ИНСТИТУДАЙ ЗАОЧНО ... АБАЛГА СОНОСХОГДО...

Иимэ мэргэжэлнүүдээр абтаха гэбэл: математика, юрэнхы техническэ һуралсал ба ажал,ород хэлэн ба литература, түүхэ, биологи, физическэ хүмүүжүүлгэ, эхин һуралсалай педагогико болон методико. Һуралсалай болзор— 5 жэл.

Дунда һуралсалай программын хэмжээн соо оролтын шалгалтанууд үнгэргэгдэхэ. Математика, юрэнхы техническэ һуралсал ба ажал гэһэн мэргэжэлдэ—ород хэлэн ба литератураар (бэшэлгээр), математика (бэшэлгээр ба сээжээр), физикэ (сээжээр), түүхэ,ород хэлэн ба литератураар (бэшэлгээр ба сээжээр), СССР-эй түүхээр (сээжээр), хари хэлээр (сээжээр), биологиин мэргэжэлээр —ород хэлэн ба литература (бэшэлгээр), биологи (сээжээр), хими (сээжээр), физическэ хүмүүжүүлгын мэргэжэлээр —ород хэлэн ба литератураар (бэшэлгээр), тусхай һуралсалаар (хүнгэн атлетикэ, гимнастика, тамаралга), химеэр (сээжээр), биологёор (сээжээр), эхин һуралсалай педагогико болон методико гэһэн мэргэжэлээр —ород хэлэн ба литератураар (бэшэлгээр ба сээжээр), математикаар (сээжээр), СССР-эй түүхээр (сээжээр).

Апрелиин 20-һоо майн 31 хүрэтэр докум...

Оролтын ша... ниин 1-һээ 15 ...

Ректорэй н... шэгдэһэн мэд... эрдэмые гэрш... (аттестат, дип... эмхинүүдэй ... тэлбэрилэгшэд... гатай, тамгатай ... кэ, ажалай дэб... ри, медицинско... дахи формын), ... хэмжээтэй 4 ф... хэ ёһотой. Пас... харуулха.

Оролтын ... үедэ байра ... тудта абтагш... эхин сессидэ... ха уялгатай.

Ажаглалта: ... гээрэлэй эмхи... хүдэлмэрилэгш... деленидэ нэн ... 2. Майн 3-һаа ... рын курсануу... хэригэй түлбэ... кын Буряадай ... шанарай инстит... гэһэн счёдто ...

Институдай ...
г. Улан-Удэ, ...
24 «а», прием...
телефон 2-47-...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Социнтерный хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай Хандалгада К. У. Черненкын үгэһэн харюу»— ТАСС-ай материал. «Эб найрамдал ба хани барисаан» — ТАСС-ай материалнуудай суглуулбари. «Таряалан, сабшалангай үрэжэл һайжаруулха габшагай гурбан һара» — корреспонденцинүүдэй суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Партийна ажабайдал»: «Шэнэ туһалагшадтай болобо»— В. Бодровой статья. «Городууд ба харгы замууд» — В. Орловой статья (мартын 31-нэй «Правда» газетэһээ абтаба). «Арьбалалтын харгые конкурс харуулна»—Е. Козыкинай статья. «Гэр—байрын управлени руу дуһал дуһанагүй» — Г. Калиновскаягай корреспонденци (бэшэгүүдэй мүрөөр).

Гурбадахи хуудаһанда. «Оперно классикын шэмэг»— О. Куницынай рецензи. «Уласхоорондын мэдээсэлнүүд»—ТАСС-ай хилын саанахи корреспондентнүүдэй эльгээһэн материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Түрэл хизаар, Прибайкали» — материалнуудай суглуулбари. Шэнэ һонинууд, мэдээсэлнүүд, соносхолнууд. «Правда Бурятии» газетын тайлбаринууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00—«Время» — мэдээсэлэй программа. 9.40 —Үглөөнэй гимнастика. 9.55— «Алтан шайбын» клубай шанда хүртэхын түлөө. 10.40— «Обыкновенный человек» — уран һайханай фильм. 12.15— Гүрэнэйород арадай Осиповой нэрэмжэтэ академическэ оркестрэй концерт. 12.50 — Шэнэ һонинууд. 15.15— Шэнэ һонинууд. 15.35 — Баримтата фильмүүдэй программа. 16.15 — «Верховина» дуулана, хатарна. 17.05—«Московско комсомолой хэрэгүүд». 17.55 — «Ород хэлэн». 18.20—«Зураг бүхэндэ—наран».

Улаан-Үдэ. 18.35 — «Байгал». 18.45—Хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан концерт (буряадаар). 19.15 — «Байкал». 19.35—«Здесь солнце Родины встает» — киноочерк.

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр— түби дэлхэйдэ». 20.00—«Эрдэм ба ажабайдал». 20.30— «Дэлхэйн киногой мастернууд». Кинорежиссер Стенли Крамер (США). 22.00—«Время». Мэдээсэлэй программа. 22.30—Э. Григ. Концерт. 23.35 — «Путешествие по Москве», «Улица Кирова» — телевизионно баримтата фильмүүдэй премьерэ. 23.45 — «Мүнөөдэр түби дэлхэйдэ».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«На краю Ойкумены» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.35, 10.35— В. П. Катаев. «Сын полка». 4-дэхи класс, 10.05, 10.35 — Англи хэлэн. 1-дэхи жэлэй һуралсал. 11.05—Уран зохёолшод В. И. Ленин тухай. 11.35 —12.35—Түүхэ. 7-дохи класс. «Культура и просвещение в 1-ой половине XVIII века. 12.05—«Взлет разрешается»— эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.05 — Географи. 8-дахи класс. «Балтика шадархи экономическа район». 14.05 — Совет уран зурагай искусство. А. А. Пластов. 14.35— А. П. Чехов. «Иванов». 15.20 —«Он жэлнүүд ба хүнүүд», 15.50 — М. Джалилиин поэзи. 16.35 — Шэнэ һонинууд. 16.40 — 18.35—Забһарлалга.

Москва. 18.35 — Онтохондо айлшаар. «Чипполино». Мультфильм. 19.30 — «На страже северного неба» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 — «Почитай-ка» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 20.15 — «Академик Беляев» — киноочерк. 20.25 — Элүүр энхын бүхэдэлхэйн үдэртэ.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Месть кота Леопольда». Мультфильм. 21.15—«Хүн ба хуули». 21.45 «Московские зори» гэжэ эхэнэрнүүдэй хоор дуулаха. 22.00 —«Время» — мэдээсэлэй программа.22.30 — А. Афиногенов. «Машенька» — телезүжэг. 00.05 — Футболоор СССР-эй чемпионат. ЦСКА— «Динамо» (Минск) 2-дохи тайм. (00.50 час хүрэтэр).

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-64-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81., корректорская—2-33-61. выпускающие—2-35-95. отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, ... Н-04447. Заказ № 80. Индекс 046...